

# NOWY DZIENNIK

Adres redakcji i administracji: Kraków, ul. Orzeszkowej 7  
Telefon Nr. 102-79. — Telefon redaktora naczelnego Nr. 136-80  
Konto czekowe PKO w Krakowie 400.630.  
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 12 do 1 w południe

Cena egz. **25 gr.**

Wszystkie komunikaty należy nadsyłać wprost do administracji.  
Komunikaty, przesłane redakcji, nie będą uwzględnione.  
Reklamy redakcja nie zwraca. Za inseraty redakcja nie odpowiada.  
Cena ogłoszeń i presumeraty umieszczona jest na ostatniej stronie.

## 10 kwietnia ponowny wybór prezydenta Rzeszy

### Hindenburgowi zabrakło 168.452 głosów do absolutnej większości

(Telegram własny „Nowego Dziennika”)

Berlin 14. 3. (Sch) Prowizoryczny rezultat ostateczny wczorajszych wyborów na prezydenta Rzeszy jest następujący: Oddano ogółem głosów 37,660.377. Z tego otrzymali Hindenburg 18,661,736, Hitler 11,338,571, Thaelmann 4,982,079; Duesterberg 2,577,876 i Winter 111,470. Jak z powyższego wynika, żaden z kandydatów nie otrzymał koniecznej większości bezwzględnej, wobec czego będą się musiały odbyć drugie wybory, które będą prze-

prowadzone w dniu 10 kwietnia. Hindenburgowi brakło do uzyskania absolutnej większości zaledwie 168.452 głosów. Sfery polityczne wyrażają pogląd, że drugie głosowanie, w którym wybrany zostanie prezydentem kandydat otrzymujący największą ilość głosów, przyniosą ostateczne zwycięstwo Hindenburgowi chociaż uważają, iż niespodzianki nie są wykluczone.

## Niemieckie sfery oficjalne o wyniku wyborów

Berlin 14. 3. PAT. Bezpośrednio po nadejściu ostatnich informacji o wyniku wyborów, przed stawiciel berliński PAT-a otrzymał z kół urzędowych następujące oświetlenie tego wyniku: wynik głosowania przyjęty został w kółach rządowych z wielkim zadowoleniem. Okazało się że większa część narodu niemieckiego wypowiedziała się bez zastrzeżeń za feldmarszałkiem Hindenburgiem. Temsamem oczekiwać należy, że powtórne głosowanie wypadnie bezapelacyjnie na korzyść Hindenburga. O ile inne kandydaty zostaną utrzymane, to szanse Hindenburga mogą jedynie wzrosnąć. Kampanja wyborcza wypadła na korzyść Hindenburga. Było to zwycięstwo przede wszystkim moralne, ponieważ kontrkandydat Hitler uzyskał o 7 milionów głosów mniej niż Hindenburg, nie mówiąc już o komuniście Thälmannie i kandydacie Stahlhelmu Düsterbergu, który ze względu na otrzymaną ilość głosów nie może być poważnie brany w rachubę. Pod względem procentowym komuniści, którzy w wyborach do reichstagu w r. 1930 uzyskali 14 proc. głosów, otrzymali obecnie tylko 13 procent. Niemiecko-narodowi, którzy wraz z przybudówkami zyskali 8 proc. łącznie z głosami Stahlhelmu zdobyli tylko 6% proc., narodowi socjaliści zaś, którzy w czasie wyborów do Reichstagu dysponowali 20 proc. głosów, wprawdzie potrafili w obecnych wyborach podwyższyć ilość głosów do blisko 30 proc., nie uzyskali jednak oczekiwanej absolutnej większości, mającej im pomóc w dojściu do władzy. Natomiast Hindenburg w porównaniu z r. 1925 uzyskał o 4 proc. więcej głosów, co świadczy o jego popularności. W przekonaniu całego narodu stoi on ponad wszelkimi stronnictwami. W tych warunkach koła rządowe oczekują w drugim głosowaniu absolutnego zwycięstwa Hindenburga.

### Hindenburg nadal kandyduje

Berlin 14. 3. (Sch) Udział głosujących podczas wczorajszych wyborów wynosił 86,2 proc. podczas gdy w ostatnich wyborach na prezydenta Rzeszy w r. 1925 głosowało 77 procent uprawnionych. Hindenburg oświadczył dziś wo-

bec przedstawiciele komitetu popierającego kandydatę jego, że stawia swoją kandydatę także w drugim głosowaniu.

### Hitler wzywa do walki o „decydujące zwycięstwo“

Berlin 14. 3 PAT W nocy pojawiła się pogłoski, iż Hitler zamierza nie stawiać swej kandydatury w drugim, rozstrzygającym głosowaniu. Jako nowy kandydat narodowych socjalistów wymieniany był gen. v. Epp. Pogłoskom tym położyło kres ogłoszone dzisiaj oświadczenie Hitlera, udzielone dziennikarzom angielskim, iż podtrzymuje nadal swą kandydatę w drugim głosowaniu.

Monachjum 14. 3 (Sch) Hitler wydał dziś do wszystkich organizacyj narodowo-socjalistycznych odezwę, w której wzywa do natychmiastowego podjęcia nowej walki. Odpowiednie instrukcje wydane zostaną dziś wieczór. Dziś jeszcze musi się rozpocząć walka o decydujące zwycięstwo w drugim głosowaniu. Jeśli wszyscy członkowie partji spełnią swój obowiązek, cel zostanie osiągnięty. Kierownictwo partji hitlerowskiej oświadcza, że wybo-

## Francja zadowolona z przegranej Hitlera

Paryż 14. 3. (B) Prasą francuską, która z wielkim zainteresowaniem śledziła kampanję wyborczą w Niemczech obszernie zajmuje się dziś wynikiem wczorajszego głosowania. „Quotidien“ pisze, że wczorajsze wybory noszą znamię ogólnego niepowodzenia Hitlera i dowodzą spadku jego wpływów. „Oeuvre“ sądzi, że na pewien czas usunięte zostało bezpośrednie niebezpieczeństwo władzy Hitlera. „Republique“ zauważa, że szala przeważała na korzyść zwolenników laju i porządku. Hitler nie zdobył więcej jak 30 proc. głosów podczas gdy w ostatnich wyborach w Oldenburgii, Hesji i Hamburgu lista jego zwolenników uzyskała 40 procent głosów. Przegrał zatem Hitler pierwszą batalję. Niemniej pozostaje on w dalszym cią-

### Bacność właściciele domów w Berlinie!

Bezpłatnych informacji o położeniu realności w Niemczech, o najnowszych rozporządzeniach (Notverordnungen), o zryczałtowanym podatku czynszowego (t. zn. Ablösung der Hauszinssteuer) udziela w Hotelu Royal zarządca domów w Berlinie — we wtorek dnia 15 b. m. od godz. 10—12.

H. Gutfreund z Berlina.

ry wczorajsze udowodniły, iż partja narodowo socjalistyczna jest najsilniejsza a zatem wywalczyła sobie prawo do kierowania polityką Rzeszy. Wobec przedstawicieli prasy zagranicznej Hitler oświadczył, że stawia swoją kandydatę w drugich wyborach.

### Zwycięstwo prawicy w Prusach Wschodnich

Królewiec 14. 3. PAT. Wyniki wyborów w Prusach wschodnich przedstawiają się następująco: uprawnionych do głosowania 1,394,000 ważnych 1,165,000. Na poszczególnych kandydatów padło: Hindenburg 510,000, Hitler 403,000, Düsterberg 134,000, Thelmann 116,000.

### Także w Meklemburgji hitlerowej górą

Berlin 14. 3. PAT. Wczoraj odbyły się w Meklemburgji wybory do sejmu krajowego. Wybory te dały poważne zwycięstwo stronnictwom nacjonalistycznym. Niemiecko-narodowi uzyskali 11 mandatów, narodowi socjaliści 9, seccjaldemokraci 10, Niemiecko-narodowi przy wyborach wczorajszych w porównaniu do wyników głosowania do Reichstagu podwoili swoją ilość głosów.

### Karkołonna propozycja Hugenberg

Berlin 14. 3. (Sch) Przywódca partji niemiecko-narodowej Hugenberg ogłosił dziś odezwę, w której wzamian za rozwiązanie Reichstagu i przeprowadzenie nowych wyborów do Reichstagu w dniu 8 maja br. proponuje uznać wczorajsze wybory na prezydenta Rzeszy za drugie głosowanie, przez co stałyby się powtórne wybory zbędne, gdyż Hindenburg byłby uznany za wybranego prezydentem.

gu groźnym konkurentem. „Petit Parisien“ pisze, że rozmiary zwycięstwa Hindenburga przeszły najśmielsze oczekiwania. Ostateczny rezultat nie jest jednak pewny. „Journal“ stwierdza: „Wiemy doskonale, że tak zwycięzca z pod Tannenbergu, jak i Hitler dążą do tego samego celu: skreślenia reparacji, rewizji traktatu wersalskiego i zniesienia postanowień sankcyjnych traktatu wersalskiego. Różnica między obydwoma leży jedynie w tem, że obaj dążą do jednego celu różnymi drogami“. „Populaire“ pisze, że mimo zrzecznego wyszukiwania kryzysu gospodarczego dla swej propagandy, narodowi socjaliści doznali porażki. Faktycznymi postkromicielami Hitlera są socjaliści.

# Przerazające cyfry

(Th.) Paweł Hindenburg nie jest chorążyim żadnej partji. Nie był nim, kiedy po raz pierwszy został wybrany przeciw centrowcowi Marxowi. Albowiem ten ostatni wtedy przedstawiał skrajny, lub przynajmniej: konsekwentny i rzetelny republikanizm, któremu przeciwstawiono monarchistę najbardziej konserwatywnego w osobie cesarskiego marszałka polnego byłego naczelnego dowódcę wojsk cesarskich. Zwycięzca z pod Tannenbergu działał na fantazję ludu i uskrzydlał ją jakby widok starej, czcigodnej chorągwi, która w tyłu a tyłu bitwach prowadziła do zwycięstw, a temsamem już na zawsze będzie przypominać minioną najwyższą świetność. Właściwie mistrzem od zakonserwowania i skoncentrowania na jednym miejscu starej „Gloire” gwoli ciągłemu pokrzepianiu się narodowemu jej widokiem, jest naród francuski. On nawet Napoleona, którego w pełnej świadomości ani nie uznaje, ani nie kocha, ani nawet nie pamięta, dla „Gloire” pokrzepiającej bardzo wydajnie eksploatuje. Coś podobnego projektowali monarchistyczni Niemcy z Hindenburgiem, kiedy po raz pierwszy postawili jego kandydaturę na prezydenta Rzeszy. Jest możliwem, a nawet wprost prawdopodobnem, że jego zwolennicy podówczas w „ciężkości serca” spodziewali się, że Paweł Hindenburg w ten czy inny sposób przyczyni się do restauracji cesarstwa. Czyli spodziewali się po nim — zdrady i wiarołomstwa wobec Republiki, na którą przysięgł. Pomylili się srodze, bo Hindenburg nie ma ani skłonności, ani zdolności do zdrady.

I właśnie ta zaleta zaskarbiła mu w ciągu lat uznanie i cześć byłych przeciwników, a złość i nienawiść byłych zwolenników. Kiedy pierwsi dzisiaj grupują się naokoło jego osoby, to nie wyraża się w tem żadne uznanie dla jego konserwatyzmu, którego chyba na starość się nie pozbył, ani bezwzględna wiara w jego wierność republikańską, tylko poprostu wiara w jego stałość i uczciwość. Paweł Hindenburg nie jest chorążyim tego czy owego stronnictwa politycznego, ani tego czy owego światopoglądu, — on jest tylko chorążyim zdrowego rozsądku społecznego i politycznej uczciwości.

Mając tedy przed oczyma cyfry ostatnich wyborów na prezydenta, będzie się musiało zawznieśkować o tak: Tylko połowa — ściśle: niespełna połowa — narodu niemieckiego wyznaje zasadę zdrowego rozsądku, posiada to, co się nazywa „common sense”. Reszta zaś, to znaczy: połowa — dokładnie nieco więcej niż połowa — to są różnego gatunku i różnego nasilenia awanturnicy.

A więc liczymy: Jest około 5 milionów awanturników społeczników, gotowych przemienić choćby w jednym dniu całe Niemcy, a razem z nimi cały świat w — sowiecki raj. Dobrych dwa i pół miliona jest awanturników politycznych, gotowych rozpetać na nowo wojnę z całym światem. A nareszcie około jedenaście i pół miliona awanturników i społecznych i politycznych, gotowych na wewnątrz oderwać bestję ludzką od łańcucha i puścić ją na żer ludzkiej krwi, a zarazem na zewnątrz podpalić na nowo świat. Ot taka jest moralna konfiguracja połowy narodu niemieckiego.

Jak można będzie z tymi opętancami dać radę?

Jak może ludzkość uporać się z taką ohydłą bandą przewrotnych zbrojców, mających mózg napęczniony żywą krwią ludzką?

Pomyślmy tylko: Adolf Hitler, ten łeb pustawy jak słoma wymięcony, ta dusza splukana z wszelkiej ludzkiej idei sprawiedliwości i dobroci, — uzyskał blisko jedenaście i pół miliona głosów na prezydenta niemieckiej Rzeczypospolitej, a dwa i pół miliona ludzi czekają by do niego akces zgłosić, tak że za niespełna miesiąc dobrych czternaście milionów dorosłych mężczyzn i kobiet będzie wołało, że się chcą poddać pod jego rządy. A jego rządy to znaczy: mordować, rabować, wypędzać jednym słowem: pastwić się niemilosiernie nad żywymi

ludźmi, a przytem całemu światu cywilizowanemu z miną hardą i twarzą rzucać rękawicę w samą twarz. Hitlera rządy to znaczy: piekielny paroksyzmy zawziętej nienawiści, wstrętne konwulsje ślepego okrucieństwa i drapieżnego rozbójnictwa. Trzeba Hitlera znać tak, jak on się wyraża w „poezji” swojej partji, trzeba go uchwycić tak, jak on się przedstawia w oczekujących krwią aforyzmach własnych lub jego sztabowców. A ten z wyglądu i z intelektu marny „commis voyageur” jest bożyszczem czterdziestu milionów dorosłych Niemców!

Podkreśla się grubo słowo: „Niemców”, bo to jednak naród, który miał jako nauczycieli najjęźszych logików i najgłębszych etyków. Usunąć już na bok stare określenie: „naród myślicieli i poetów”, które od pół wieku nie jest dosłowną prawdą, ale weźmy pod uwagę, że to naród jest dobrej, nawet znakomitej szkoły. Wszak już w latach 60-tych ub. wie-



Hindenburg.

ku, kiedyto Niemcy jedną wojnę po drugiej wygrywali, mówiono w Europie, że to niemiecki nauczyciel ludowy wojny wygrywa. Gdzież podział się ten nauczyciel ludowy? A może właśnie te 14 milionów hitlerowców mają żywo zaświadczyć wobec świata, że nawet najbardziej starannie urządzona i najdokładniej prowadzona szkoła staje się hodowlą najstraszliwszego rozbójnictwa, jeśli usuwa ze swoich murów wszelki humanitaryzm i myślenie o państwie i narodzie, przestaje zupełnie myśleć o — człowieku!

Niech będzie tak, czy inaczej to pozostaje faktem, że ta nieprzejrzana masa hitlerowców jest groźnym ostrzeżeniem dla całego świata. Jakby owa niewidoczna ręka wypisała na mu-

## Bandytyzm w Mandżurji

Szanghaj 14. 3. PAT W różnych częściach Mandżurji od chwili zaprowadzenia nowego ustroju szerzy się bandytyzm. Garnizon chiński w Mandżurji podobno się zbuntował. Jak podaje korespondent Reutera z Tokio, dowódca japoński miał być zamordowany a miasto spalane. Donoszą również o buntach w Peiho a nawet w Mukdenie, którego przedmieścia zostały spalane przez bandytów. Wojska chińskie na całym wschodnim odcinku kolei wschodnio chińskiej zbuntowały się. Oddziały wojsk japońskich maszerują przeciw buntownikom.

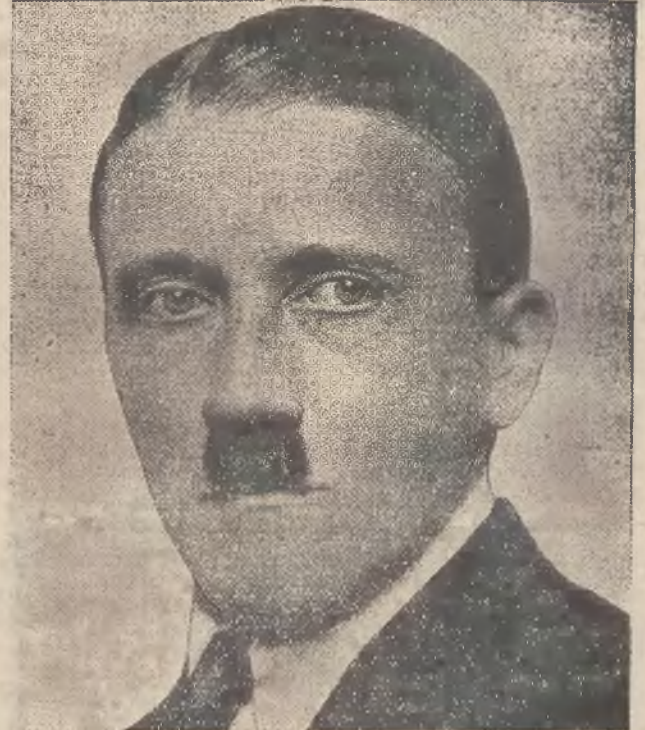
Londyn 14. 3. PAT Biuro Reutera donosi, że 500 bandytów czy też buntowników zniszczyło a następnie zajęło miasto Erlutuh w Mongolji, na obszarze, należącym do księcia Czai.

U ludzi z nieregularnym działaniem serca, szianka naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa” stosowana codziennie ziana na czczo powoduje lekkie wypróżnienie. — Żądać w aptekach i drogerjach.

rach państw i miast, na słupach granicznych złowrogie słowa: Mane tekel ufarsyn — liczone i ważone i przecięte. Groźna przepowiednia. Gdyby istniała kwarantanna moralna, toby państwa, niezakażone hitleryzmem, musiały ją zaprowadzić, ażeby się nie przedostał ten okrutny jad do bliższych a nawet dalszych sąsiedów.

Oczywista — nie o ostatecznym wyniku wyboru prezydenta w Niemczech tu się mówi. Ta sprawa jest, zdaje się, już korzystnie przesądzona. Zwierzchnikiem państwa będzie wykladnik common sense niemieckiego Paweł Hindenburg. Tego się jest w tej chwili bardziej pewnym, niż kiedykolwiek przedtem. Tu idzie o tę drugą połowę, która z pewnością i po wyborach nie przestanie bruzdzić, ani na wewnątrz, ani na zewnątrz. Temu trzeba w jakiś sposób zaradzić!

Rzecz jasna — nie dochodzimy do konkluzji: Germanos delendos esse, że trzeba wobec



• Hitler.

Niemiec znowu uderzyć w ton ostry i zmusić do uległości. To się chyba nikomu nie przyda. Aristide Briand próbował — nie bez skutku — Niemcom dać kurację w łagodnym klimacie Locarna. Cały świat teraz za to sławi jego imię, a nawet ci, co w pierwszej chwili uważali jego metodę leczenia za szaleństwo. Hitleryzm jest niewątpliwie sam w sobie ciężką chorobą, ale narazie dotknęła ona tylko naród niemiecki, który się z nią będzie musiał borykać, by ją przezwyciężyć. Ale zarazem może on być uważany za symptom groźnego rozkładu, który spustoszenie będzie szerzył na dużej polaci ziemi. Temu koniecznie trzeba zaradzić.

Ach tak — świat teraz gwałtownie potrzebowałby choćby z pół tuzina Briandów...

## Czang Kai Szek o niepodległości Mandżurji

Nankin 14. 3. PAT Czang Kai Szek w wywiadzie z korespondentem biura Reutera oświadczył, że postanowił przyjąć stanowisko przewodniczącego chińskiej rady wojennej i także wziąć na siebie całkowitą odpowiedzialność za sprawy wojskowe Chin. Czang Kai Szek zaprzeczył wiadomości, jakoby rząd chiński postanowił wysłać ekspedycję karną do Mandżurji. Zdaniem Czang Kai Szeka zagabnienie państwa Mandżu winno być rozwiązane przez Ligę Narodów po przyjęciu sprawozdania komisji ankiety.

Gdańsk 14. 3. PAT Wyznaczony na dzień wozorazszy wyjazd do Warszawy Wysokiego Komisarza Ligi hr. Graviny odłożono do dnia dzisiejszego. Dziś o godz. 11 przedpołudniem hr. Gravina pociągiem pospiesznym odjechał do Warszawy.

# Sejm przyjął ustawę o produkcji i obrocie naftą

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 14. 3. (Sin) Na dzisiejszym posiedzeniu Sejmu w trzecim czytaniu przyjęto ustawę o zaopatrzeniu inwalidzkim, ustawę o uregulowaniu stosunków służbowych w instytucjach ubezpieczeń społecznych oraz poprawki Senatu o rejestrowym zastawie drzewnym. Następnie rozpatrywano wniosek klubu ukraińskiego w sprawie zniesienia przymsu ubezpieczenia od ognia. Wniosek ten odrzucono po dłuższej dyskusji. Przystąpiono do dyskusji nad ustawą

## O PRODUKCJI I OBROTCIE NAFTA.

Sprawa ta ściągnęła wielu przemysłowców naftowych na galerię i wzbudziła wielkie zainteresowanie. Jako referent wystąpił poseł Wojciechowski (BB), który stwierdził, że w ostatnim roku nastąpił spadek wewnętrznej konsumpcji ropy przy tendencji wzrastającej w latach ubiegłych. Jednocześnie widzi wzrost eksportu. Nasz eksport ma charakter wybitnie dumpingowy. Nie wszyscy producenci jednak braли udział w eksporcie, mniejsze firmy wcale nie eksportowały, gdyż eksport nie jest jednolicie zorganizowany i nie zapewnia korzyści. Projekt komisji reguluje zakaz przywozu i wywozu ropy, sprawę cel oraz centralizację eksportu zagranicznego. Jeżeli ktoś sprzedaje produkt firm zagranicznych, których centrale znajdują się zagranicą w Paryżu, Wiedniu i jeszcze dalej, to może się uchylić od kontroli i dlatego centralizacja eksportu jest konieczna. Jeżeli centralizujemy eksport, a z drugiej strony obciążamy rafinerie, to chcemy mieć wobec całego kraju czyste sumienie. Dlatego nie stworzyliśmy funduszu wyrównawczego, lecz fundusz wiertniczy i przewidujemy, że ci outsiderzy, którzy produkują około 6.000 ton, mogą być zwolnieni od eksportu, dając na rzecz funduszu wiertniczego różnicę między ceną krajową a eksportową.

Po referencie zabiera głos poseł Rostenstreich (Koło Żyd.), który oświadcza, że ustawa robi z rządu dyktatora przemysłu naftowego. Referent stepił nieco projekt rządowy. Nie jestem obrońcą karteli — oświadcza mówca — ale robię rządowi zarzut, że nie zaczyna polityki obniżania cen od siebie. Rząd tłumaczy, że przemysł naftowy przeżywa podwójny kryzys: naftowy i światowy. Mamy nadmiar nafty, który musimy eksportować. Kurczy się produkcja ropy wobec wyczerpania złóż. Kto pilnie śledził przebieg kryzysu widział, że pierwsze załamały się organizacje kolektywne. Rząd może prowadzić przy pomocy karteli przemysłowych planową politykę wewnętrzną w kraju, ale w eksporcie zawodzi wszelka polityka planowa, jak dowodzi przykład Rosji sowieckiej. Jest wykluczonym, ażeby przy wysokich kosztach wydobycia ropy polskiej można było bez dumpingu walczyć z konkurencją, choćby ropy rumuńskiej. Kartele przemysłowe nie usuną braku gotówki, nie dadzą kredytów inwestycyjnych, ani narzędzi wiertniczych. Gdy inni zechcą ograniczyć produkcję, to jest wykluczonym, ażeby kartele w Polsce, w których jest 80 kilka procent kapitału zagranicznego, liczyły się z potrzebami naszego kraju. Mówca chwali referenta, że zajął się również kupiectwem i nie dopuścił, ażeby je wyeliminowano. Ustępem o kupiectwie referent stwierdził, że obowiązkami karteli jest objąć wszystkich kupców, dotychczas wyeliminowanych przez syndykat naftowy i przez outsiderów, tj. rafinerów, nie należących do syndykatu naftowego. Mówca domaga się od rządu, ażeby przyszedł z ustawą kartelową i wykazał wyraźną politykę wobec karteli.

Poseł Rymar (Kl. Nar.) oświadcza, że w dyskusji szczegółowej klub jego nie weźmie udziału uważając, że ustawa ta oznacza coś więcej, niż zmianę polityki naftowej, gdyż minister uzyskuje za dużo wpływu na bieg przemysłu. Mówca uważa ustawę za fizyczny eksperyment, który musi doprowadzić do upaństwowienia kopalnictwa naftowego i handlu temi produktami.

Ostro wypowiada się przeciwko ustawie poseł Ciołkosz (PPS). Wreszcie zabiera ponownie głos referent Wojciechowski, który oświadcza: Mówi się dużo o kapitale zagranicznym w Polsce, ale jeżeli rafinerie w Jaśle otrzymują za „stójkę“ 30.000 dolarów miesięcznie, to z tego punktu widzenia należy ocenić dochodowość rafinerii wogóle. Ustawę przyjęto w drugim i trzecim czytaniu.

Przystąpiono do rozpatrzenia noweli do ustawy

## O UBEZPIECZENIU NA WYPADEK BEZROBOCIA

Nowela ta pogarsza sytuację bezrobotnych. Dotychczas bezrobotni korzystali z zasiłków w ciągu 20 tygodni, a teraz tylko przez 13 tygodni. Samotni

dostawali 21 zł., teraz 10,80 tygodniowo, obciążeni rodzina, składająca się z 1—2 osób otrzymywali zł. 24,50, według nowej ustawy 12,60, obciążeni rodzina składająca się z 3—5 osób 28 zł., obecnie 14,40 itd. Ostro występuje przeciwko tej ustawie poseł Ciołkosz. Mówca nie zgłasza żadnych poprawek i jest zdania, że ustawa ta może się stać źródłem konfliktów w społeczeństwie. Broni ustawy min. Hubicki, poczem ustawę przyjęto.

Przystąpiono do ustawy

## O PEŁNOMOCNICTWACH.

Marszałek zawiadomił, że referent tej ustawy poseł

# Zmiana ustaw socjalnych — dopiero w jesieni

Marsz. Świtalski zapowiada możliwość daleko idących zmian na korzyść pracowników

Warszawa 14. 3. (Sin) Dziś marsz. Świtalski przyjął delegację grupy Jaworowskiego w sprawie ustaw socjalnych w Sejmie. Delegacja przedstawiła p. marszałkowi silne zaniepokojenie i oburzenie mas robotniczych i stanowisko związków zawodowych. W odpowiedzi marszałek Świtalski oświadczył delegacji, że wyżej wymieniona nowela do ustawy nie wejdzie w życie w drodze pełnomocnictw, że pod obrady Sejmu nie wejdzie podczas obecnej sesji i należy przypuszczać, że nie będzie rozpatrywana podczas nadzwyczajnej sesji letniej, o ile ona wogóle będzie zwołana. Prawdopodobnie ustawa ta będzie rozpatrywana dopiero na jesiennej sesji sejmowej. Istnieje również realna możliwość zmiany redakcji wyżej wymienionej ustawy tak pod względem formalnym jak i rzeczowym przez wniesienie szeregu daleko idących poprawek posejskich, które o tyle mają szansę przejścia, ile że rząd nie stoi na stanowisku uchwalenia ustawy w redakcji rządowej bez zmian.

## Przygotowania władz do jutrzejszego strajku generalnego w Warszawie

Warszawa 14. 3. (Sin) Wobec zapowiedzianego na środę strajku powszechnego komisarz rządu m. Warszawy wydał zakaz otwierania w ten dzień sklepów z napojami alkoholo-

Paschalski (BB) nadesłał pismo wraz z świadectwem lekarskim stwierdzającym, że jest chory, wobec czego ustawę referuje poseł Byrka. Referent wskazuje, że w innych krajach istnieją pełnomocnictwa, że sprawę Banku Polskiego i stabilizacji złotego wyłączone z pełnomocnictw na życzenie posła Rybarskiego i wnosi o przyjęcie ustawy w brzmieniu komisijnym.

Przeciwko pełnomocnictwom wypowiada się poseł Winarski (Kl. Nar.) wywodząc: Obecnie przedłożony projekt jest niewątpliwie sprzeczny z duchem konstytucji. W Czechosłowacji, gdzie są też pełnomocnictwa, istnieje specjalna komisja dla badania ustaw, wydanych na podstawie tych pełnomocnictw. Również w Niemczech istnieje specjalny wydział dla tych spraw. W Polsce niema ani rady stanu ani trybunału konstytucyjnego.

Dalszy przebieg obrad Sejmu podajemy na stronie 11-tej.

lowemi. Po ulicach miasta krążyć będą specjalne wozy, obsadzone policjantami z karabinami maszynowymi, oraz auta pancerne, które kolejno będą się posługiwać wodą, gazami i karabinami maszynowymi. Nadto policjanci otrzymali specjalną broń w postaci pistoletów ogłuszających.

## Strajk w Zagłębiach trwa

Sosnowiec, 14. 3. PAT. Sytuacja strajkowa w Zagłębiu Dąbrowskiem nie uległa w dniu dzisiejszym żadnym większym zmianom. Kopalnia „Jowisz“ pracuje zupełnie normalnie, „Saturu“ i „Czeladź“ pracują częściowo.

## Demonstracja parobczaków w Dąbrowie k. Tarnowa

Dąbrowa s. Tarnowa 14. 3. PAT. W dniu dzisiejszym w czasie odbywającego się targu, zebrała się grupa zarobczaków wiejskich, rozagitowana przez Stronnictwo Ludowe i usiłowała zmusić przybyłych do miasta na targ wieśniaków wsi okolicznych do powrotu do domów. Organa policji rozprószyły demonstrantów, aresztując kilkunastu przywódców i podżegaczy, których odstawiono do dyspozycji władz sądowych. Prawdopodobnie będą oni odpowiadali w trybie doraźnym za zbrodnie rozruchów.

# Postulaty Koła adwokatów Rzplitej w sprawie ustawy adwokackiej

Warszawa, 14. 3. PAT. W dniach 12 i 13 bm. obradował w Warszawie zjazd koła adwokatów Rzeczypospolitej Polskiej. Otwarcie zjazdu zaszczycił swą obecnością: minister sprawiedliwości Michałowski pierwszy prezes Sądu Najwyższego Sypiański, prezes prokuratury generalnej Bukowiecki, wicemarszałek sejmu Car, prezesi sądów apelacyjnego i okręgowego w Warszawie, przedstawiciele prokuratury i sądownictwa. Na zjazd przybyli bardzo liczni delegaci ze wszystkich dzielnic Rzeczypospolitej. Głównym celem zjazdu było zajęcie stanowiska wobec zgłoszonego przez rząd do ciała ustawodawczego projektu o ustroju adwokatury polskiej. Po długiej dyskusji uchwalono jednomyślnie rezolucję, omawiającą zasady, na jakich zdaniem uczestników zjazdu winien być oparty ustrój adwokatury. mianowicie zachowanie naczelnej rady ad-

wokackiej, oddzielne autonomiczne sądownictwo dyscyplinarne i w drugiej instancji, ograniczenia władzy sądów w stosunku do adwokatów na rozprawie do kar porządkowych z wyłączeniem doraźnych represyj dyscyplinarnych (art. 82 projektu rządowego), wolność słowa, zagwarantowanie tajemnicy zawodowej, zachowanie aplikacji sądowej, jako ważnego warunku uależytego przygotowania do zawodu adwokackiego, wreszcie niezależność dostępu do adwokatury bez aplikacji i egzaminu adwokackiego od warunków, zapewniających należyte przygotowanie do zawodu. Po dokonaniu uzupełniających wyborów przedstawiciele ośrodków prowincjonalnych do zarządu głównego koła wysłano depesze holdowno do P. Prezydenta Rzeczypospolitej i Marszałka Piłsudskiego, poczem zjazd został zamknięty.

## JAKA BĘDZIE POGODA?

Warszawa 14. 3. (Sin) Prawdopodobny przebieg pogody na wtorek 15 bm: Wyżyna Małopolska, Śląsk, Podhale, Tatry i Małopolska wschodnia: Przeważnie pochmurno, miejscami opady. Po nocnych przymrozkach w dzień temperatura kilka stopni powyżej zera. Umiarkowane wiatry południowo-zachodnie.

## CZWARTY DZIEŃ CIĄNIENIA LOTERJI

Warszawa 14. 3. (Sin) W dzisiejszym ciągnięciu loterii padły większe wygrane na następujące numery: 20000 zł. wygrał Nr. 121976; 5000 zł. Nr. 107052; 3000 zł. Nry: 467, 4746, 32526, 45025, 60508, 64475, 93098, 103558; 138698; 2000 zł. Nry: 147, 1811, 6550, 26658, 33169, 93856, 98521, 105356, 107608, 112537, 113825, 115121, 153988.

**Dziś****Wtorek**

15. III. 1932

Godz. 20-ta

**Komitet Przyjaciół Makkabjady w Krakowie urządza z okazji Makkabjady****UROCZYSTĄ AKADEMJE****Przemawia p. Dr. Ignacy Schwarzbart**Współdziałal biorą: D. Fürstenbin-  
derówna (deklamacja), S. Dortheimerówna  
(skrzypce), S. Markusówna (śpiew),  
N. Weissmanówna (fortepian), Dr. Mantel  
(akom. fort.)Zyd. Dom Akade-  
micki w Krakowie  
Przemyska 3Ceny biletów:  
Zł 2, 1 i 50 gr.**Kto będzie reprezentował sport żydowski z Polski na Makkabiadzie?**

W wyniku odbytych obozów i zawodów eliminacyjnych zostali wyznaczeni przez Kapitanów Sportowych i Egzekutywę Związku Makkabi w Polsce następujący zawodnicy do poszczególnych konkurencji na Makabiadę:

**Pływanie:** Reicherówna (100 i 400 mtr styl dowolny, 200 mtr. styl klasyczny). Szrajzman, (100 mtr. styl grzbietowy, 100 i 400 mtr. styl dowolny), Polak Erwin (200 mtr. styl klasyczny) Selinger, Szöfneld, Soldinger Wiktor, Soldinger Adolf (100 mtr. styl grzbietowy, sztafeta 3x100 styl zmienny).

**Pilka wodna:** Szenfeld, Ritterman Juljan, Ritterman Zygmunt, Goldstein, Soldinger Adolf, Soldinger Wiktor, Selinger, Braciejewski, Pollak, Porafski.

**Szermierka:** Głowiczower, Inż. Szmorak (floret, szpada, szabla).

**Tennis:** Wittman, Dr. Liebling (Single, Double)

**Ciężka atletyka:** Wajngarten, Minc, Sztern.

**Boks:** Urkiewicz, Borensztejn, Anders, Birencawig, Wysodki, Garbarz, Finn.

**Lekkoatletyka:** panie: Bersonówna (kula, dysk), Berlinerówna (kula, dysk, skok w dal, skok w wyż), Frajwaldówna (100 mtr., skok w dal, skok w wyż, trójbój), Turecka, Gottliebówna, Glaznerówna, Metzendorferówna) 100 mtr., płotki 80 mtr., skok w dal, sztafeta.

**Panowie:** Still, Majerczyk (dysk, kula), Goldstein — (oszczep).

**Pilka nożna:** Elsner, Numberg, Hauptman, Balsam, Cwide, Purysz, Horowitz, Herman, Zeller, Landman, Erenberg, Osiek, Selinger, Krumholz, Gottreich, Wolfstahl.

**Gimnastyka:** Berlinerówna Dr. Graber (kierownik i Kapitan drużyny), N. Grynberg, A. Mitynek, Trajster, Sztajnic, Brechtwaig, Bożykowski, Meloch.

Do Głównej Komisji Sędziowskiej został wybrany Prezes Z. Rusecki. Jako sędziowie sportowi zostali wyznaczeni: B. Cymbberg (boks), Dr. Holländer (pływanie), Z. Ryterman, Sędzia międzynarodowy (pilka wodna), Dr. Beckman (pilka nożna), Dr. Holländer (lekkoatletyka). Wraz z drużyną bokserską jedzie znany trener Czirson, który został również zaangażowany w charakterze masażysty całej drużyny. Drużyna opuszcza Warszawę dnia 20 bm. o godzinie 15.50.

**MECZ REPREZENTACJI PIŁKARSKIEJ NA MAKABIADĘ Z LEGJĄ**

W sobotę, dnia 19 bm. odbędzie się na Stadionie WKS Legia w Warszawie mecz piłki nożnej między reprezentacyjną drużyną Polski na Makabiadę a drużyną ligową WKS Legia. Mecz powyższy wywołał zrozumiałe zainteresowanie w szerokich kręgach sportowych

**ZWIĄZEK ZWIĄZKÓW POPIERA MAKABIADĘ**

Zarząd Związku Polskich Związków Sportowych, najwyższej instancji sportowej w Polsce wystosował do wszystkich podległych mu Związków państwowych pismo, w którym zaznacza, że leży w interesie polskiego sportu by reprezentacja żydowska brała udział w Makabiadzie. Zarząd Z. Z. wzywa Związki, by udzieliły zezwolenia swym członkom na startowanie na Makabiadzie.

**EKSPEDYCYJĘ POLSKĄ NA MAKABIADĘ** prowadzą: kierownictwo ogólne — Rusecki Dikes (Warszawa) sportowe — Dr. Holländer Dr. Beckman (Kraków), turystyczne — inż. Weinberg (Łódź), Zam (Równe).

**FINALY BOKSERSKICH MISTRZOSTW POLSKI** w Poznaniu dały następujące wyniki: W wadze muszej Rogalski (Warta) zwyciężył walkoverem Moczka, w koguciej Polus (Warta), Chrostka (Wawel), piórkowej Rudzki (Naprzód Lipny) Gossa (Polonia), półśredniej Seweryniak (LKS) Pilnika (ZAKS Wilno), średniej Karpiński (CWS Warsz.), Weznera (Gryf Toruń), półciężkiej Wystrach (Polic. KS Katowice) Mizerskiego (Polonia), ciężkiej Konarzewski (IKP Łódź) Wołek (Mysłowice). Tytuły mistrzowskie zatem zdobyli Poznań, Łódź i Śląsk (po 2), Warszawa (1).

**WYNIKI PIŁKARSKIE:**

**Kraków:** Wawel—Cracovia 1b 3:2, Wisła 1b—Garbarnia 1b 4:2, Zwierzyniecki—Korona 2:1, Krowodrza—Legja 3:1, ZFG—Polonia 5:0. Śląsk:

IFC Katowice—Polic. KS 3:2, Zyd. KS—Kresy 4:1, AKS—Słowian 3:4, Ruch—Pogoń (N. Bytom) 6:1, Bielsko: DSK Cieszyń—BBSV 4:1. Warszawa: Legja—Marymont 8:2, Warszawianka—Orzeł 10:2, Polonia—Gwiazda 19:1.

**POLONJA KOMB—JORDAN KOMB.** mecz bokserski w Warszawie wygrała Polonia 13:5 pkt. (bez reprezentantów obu klubów w Poznaniu).

**W PIŁKARSTWIE ŚLĄSKIM DOSZŁO DO ROZŁAMU** na walnym zebraniu okręgu. Wszystkie kluby A klasy, B-Ligi, B- i C- klasy secesjonowały z powodu majoryzowania ich przez Ligę Śląską, posiadającą mniejszość liczebną.

**CRACOVIA PRZEGRZAŁA Z SK BRATISLAWA 2:7.** Bramki dla Cracovii strzelili Piątkiewicz i Malczyk.

**HAKOAH ŁÓDZKI** uzyskał wielki sukces, mimo bowiem osłabionego rezerwami składu zwyciężył kompletny LKS 1:0.

**RAN PRZEGRZAŁ Z WŁOCHEM BATTALINO** na punkty w hali Madison Nowego Jorku.

**Pogrzeb Brianda**

Na zdjęciu widzimy wybitnych mężów stanu, kroczących w orszaku żałobnym. M. in. widać (od lewej) Hymansa, przewodniczącego Zgromadzenia Ligi Narodów, prezydenta ministrów Tardieu i Pawła Boncour.

**Z TEATRU, LITERATURY I SZTUKI**

— **Z KRAKOWSKIEGO TEATRU ŻYDOWSKIEGO.** Dziś o godz. 8'45 powtórzenie przepięknej operki „Dos chazendl“ która dzięki swej niezwykłej melodyjności cieszy się olbrzymim sukcesem. Bilety w cenie zmniejszonej w przedsprzedaży u firmy A. Fischhab, Grodzka 46.

— **Z TEATRU IM J. SŁOWACKIEGO.** Dziś i w czwartek znakomita farsza wiedeńska Engla i Horsta „Raj opryszków“. W piątek, jako w przeddzień imienia marszałka Piłsudskiego uroczyste przedstawienie, na którym daną będzie premiera sztuki Kazimierza Andrzeja Czyżowskiego pt. „Virtuti Militari“, w której autor, jeden z pierwszych strzelców i legjonista od wybuchu wojny, przedstawił trzy decydujące etapy przeżyć współczesnego Polaka: moment wybuchu wojny, okopy i dzień dzisiejszy. Dyrekcja pozyskała do wykonania jednej z ról głównych znakomitego artystę p. Ładusa Błażkowskiego. Sztukę przygotowuje dyr. T. Trzciniak. Jednocześnie pod jego kierunkiem odbywają się próby z tragedji Goethego „Egmont“, której premiera — ku uczczeniu setnej rocznicy śmierci niemieckiego poety — odbędzie się dnia 22 bm.

— **JUTRO PREMIERA „LAKME“ DELIBESA Z WYSTĘPEM ADY SARI.** Jutro wprowadza opera krakowska do swego repertuaru jako 13-ie w bieżącym sezonie dzieło „Lakme“ Leona Delibesa. Premierę uświetni kreacja światowej sławy przedstawicielki partji tytułowej p. Ady Sari. Ca-

łość przygotował muzycznie dyr. Bol. Waliek-Walewski, zaś reżysersko p. Stef. Romanowski.

— **Z TEATRU POLSKIEGO W KATOWICACH.** Jutro we środę premiera jednej z nieprzemijających komedji A. Fredry „Damy i huzary“ w barokowej obsadzie. Grają pp. Bułatówna, Grzębska, Jędrzejowska, Orzecka, Rozwadowska, Stajewska, Warden, Brandt, Godlewski, Ryłski, Strzelecki i Zbyszewski.

— **HELENA MORSZTYN,** znakomita polska pianistka, występy której w największych ośrodkach muzycznych Europy i Ameryki cieszą się niezwykłym powodzeniem da się słyszeć w jedynym koncercie w sali Bolońskiego, a to we środę dnia 16 bm.

**KRAKOWSKI TEATR ŻYDOWSKI**

Wtorek o 8'45 wiecz.: „Dos chazendl“ (ceny zmniejszone).

Środa o 8'45 wiecz.: „Perzka narzeczona“

**TEATR IM J SŁOWACKIEGO**

Wtorek o 8 wiecz.: „Raj opryszków“.

Środa o 8 wiecz.: „Lakme“ (premiera — opera).

**TEATR POLSKI W KATOWICACH**

Wtorek o 7'30: „Ciocło“.

Środa o 7'30: „Damy i Huzary“ (premiera).

**LINOLEUM, CERATY, DYWANY**  
Przemysł Linoleum, Kraków, Rynek 10.

# PRZEGLĄD GOSPODARCZY

## RYNEK AKCYJ I WALUT

Warszawa, 14 marca.

Na światowych giełdach papierów dywidendowych i procentowych

panował w tygodniu ubiegłym nastrój ożywiony przy tendencji wybitnie zwykłej Sferze giełdowej oceniają bowiem dwakrotną w ciągu kilkunastu dni obniżkę stopy dyskontowej Banku Angielskiego i raptowną wyżkę funta, wywołaną dużą poprawą sytuacji gospodarczej i finansowej Wielkiej Brytanji, a dalej redukcję stopy procentowej Banku Rzeszy i 10 proc. spłatę przez ten bank kredytu redyskontowego w kwocie 100 milj. dolarów, uzyskanego w lecie ub. r. w bankach emisyjnych Anglii, Francji i Stanów Zjednoczonych oraz w Banku Wypłat Międzynarodowych, jako zapowiedź rychłego ustabilizowania się stosunków finansowych na świecie i przełamania kryzysu zaufania.

### Giełda nowojorska

wykazywała naogół tendencję moją. Przyczyniła się do tego w pierwszym rzędzie korzystna ocena międzynarodowego położenia finansowego oraz poprawa sytuacji finansowej Stanów Zjednoczonych, wyrażająca się w dość znacznej płynności rynku, zmniejszeniu się tempa tezauryzowania gotówki przez drobnych ciułaczy i lekkim wzroście wkładów bankowych, jakoteż w znacznym spadku liczby upadłości instytucyj kredytowych. Poza tem na ożywienie nastrojów giełdowych wpłynęła wiadomość, że nowy projekt ustawy podatkowej przewiduje podniesienie wpływów skarbowych o 1 miliard dolarów, z czego wynika, że rząd dąży usilnie do zrównoważenia budżetu. Zwyżka notowań na rynku nowojorskim nie była jednak duża, ponieważ niepomysłna wciąż jeszcze sytuacja gospodarcza Stanów — a więc wysoki stan bezrobocia, spadek zatrudnienia w niektórych przemyślach, zmniejszenie się przewozów kolejowych, redukcja dywidend w całym szeregu przedsiębiorstw itp., działała przytłumiająco na rozwój operacyj giełdowych. Pożyczki polskie miały nadal usposobienie zwykłe, do czego przyczyniła się w dużym stopniu mocna sytuacja złotego na rynku międzynarodowym. Notowano w dniu 10 bm. (w nawiasie cyfry z 4 bm.): 8 proc. Poż. Dillona 63,00 (59,00), 7 proc. Poż. Stab 57,25 (56,00), 6 proc. Poż. Dol. 58,25 (57,00), 7 proc. Poż. m. Warszawy 44,50 (42,75), 7 proc. Poż. Śląska 44,50 (42,00)

### Giełda londyńska

pozostawała przez cały prawie tydzień pod znakiem silnej zwyżki, wywołanej dużą poprawą sytuacji skarbowej, dalszą niższą stopy dyskontowej i raptowną zwyżką funta. Szczególnie znacznie podniosły się kursy papierów państwowych, zakupywanych masowo przez Paryż i New York. W dziale walorów zagranicznych dał się zauważyć spadek notowań pożyczek japońskich w związku z zawieszeniem wypłat przez kilka banków w Tokio. Płynność na rynku papierów kredytowych była wielka i stawki procentowe uległy dalszej redukcji. Za pieniądź dzienny płacono ca. 2 proc. tygodniowo, za pożyczki tygodniowe 2 i pół proc., za dyskonto weksli trzymiesięcznych z żyrem banku 2,5-8 proc. — 3 i pół proc.

Na giełdzie paryskiej przeważał nastrój mocny. Dużą zwyżkę ujawniły w pierwszym rzędzie papiery angielskie. Akcje bankowe cieszyły się dobrym popytem i osiągnęły poważniejsze zyski kursowe. Akcje Banku Francuskiego podniosły się w ciągu jednego tylko dnia o 470 fr. Zwyżka na giełdzie londyńskiej i Wallstreet pociągnęły za sobą dość znaczny wzrost kursów walorów w Amsterdamie. Rynek berliński, pomimo obniżenia stopy dyskontowej przez Bank Rzeszy i ogólnej poprawy sytuacji na giełdach światowych, nie wykazywał większego ożywienia, ponieważ spekulanci, z powodu zdenerwowania, jakie wytworzyło się w Niemczech w związku ze zbliżającymi się wyborami prezydenta, wstrzymywali się od zawierania większych transakcyj. Obroty na giełdzie wiedeńskiej były w dalszym ciągu mało, nastrój przeważnie słaby.

### Na giełdzie warszawskiej

dale się zauważyć silne zainteresowanie dla papierów państwowych, które dzięki wzmocnieniu popytowi osiągnęły poważne zyski kursowe. Również w dziale akcji obroty nieco się ożywiły. Notowano (pierwsza cyfra z 5, druga z 12 bm.): papiery procentowe: 3 proc. Poż. budowl. 36,00 — 39,50, 4 proc. Poż. Inwest. 92,00 — 95,00, 5 proc. Poż. Dol. 47,25 — 49,00, 5 proc. Poż. Konwers. 39,00

— 39,00, 5 proc. Poż. Kolej. 35,25, 10 proc. Poż. Kolej. 103,50, 6 proc. Poż. Dol. 58,00 — 60,00, 7 proc. Poż. Stab. 58,00 — 59,37, 4 i pół proc. L. Z. Ziemięskie 40,50 — 41,50, 8 proc. L. Z. m. Warszawy 62,50 — 62,50; Akcje: Bank Polski 83,00 — 86,00, Ostrowieckie 30,50, Parowóz III em. 40,00, Starachowice 6,00 — 8,50, Lilpop 14,75, Haberbusch 50,00.

### Banknoty dolarowe

wykazały w okresie sprawozdawczym lekką zwyżkę, podniosły się bowiem w notowaniach oficjalnych z 8,88 i pół na 8,89 i 8,90, a w prywatnych do 8,90 i jedna czwarta. Kabel New York podniósł się przejściowo z 8,92 na 8,925, obniżył się jednak w końcu do 8,921, czeki New York spadły z 8,918 na 8,916. Ruble złote spadły z 4,88 na 4,85, a czerwonice sowieckie z 34 na 31 centów.

Z dewiz europejskich osiągnął bardzo dużą zwyżkę Londyn w związku z haussą na funta na

wszystkich giełdach światowych. Haussę tę tłumaczy sferę bankową przedterminową częściową spłatą długu francusko-amerykańskiego, wstrzymaniem przez Bank Angielski skupu obcych walut, przez co dał do zrozumienia, iż funt angielski jest obecnie tak mocny, że nie potrzebuje więcej pokrycia w obcych walutach, wreszcie masowym inwestowaniem kapitałów francuskich i amerykańskich w obligacjach i papierach brytyjskich. Bank Angielski, nie chcąc dopuścić do przecięcia rynku londyńskiego kapitałami zagranicznymi, co mogło doprowadzić kurs funta do zbyt wysokiego poziomu, niepożądanego dla przeprowadzenia programu gospodarczego Anglii, obniżył w dniu 10 b. m. stopę dyskontową z 5 na 4 proc. Na wiadomość o tem, notowania funta uległy na wszystkich giełdach natychmiastowej niżce o 8 do 10 punktów. Na giełdzie warszawskiej kursy dewizy na Londyn kształtowały się następująco: 31,40 — 31,65 — 31,88 — 33,40 — 33,00 — 33,55. Amsterdam podniósł się z 359,50 na 359,65, Zurych ze 172,60 na 173,00, inne dewizy europejskie wykazywały minimalne wahania.

## 18 b. m. konferencja oficjalna w sprawie ratunku dla handlu

„Tygodnik Handlowy“ warszawski donosi, że nareszcie sprawa doraźnej pomocy dla kupiectwa znalazła u kierowniczych czynników właściwe zrozumienie i Minister Przemysłu i Handlu, uwzględniając odnośnie wnioski zorganizowanego kupiectwa polskiego, zarządził zwołanie na dzień 18/3 1932 r. wielkiej narady z udziałem czynników oficjalnych, przedstawicieli zrzeszeń kupieckich i samorządu gospodarczego, celem rozpatrzenia złożonego Ministerstwu doraźnego programu ratunkowego

dla handlu i ustalenia odpowiednich środków działania.

Oby konferencja ta była istotnie punktem wyjścia dla jakichś konkretnych czynów, sytuacja kupiectwa jest bowiem faktycznie już katastrofalna. Jeśli w drodze wyjątkowych zarządzeń ratuje się jedne sfery społeczeństwa jak rolnictwo lub przemysł, to i handel ma nie mniejsze prawo żądać w imię uratowania resztek swej egzystencji odpowiednio skutecznych środków pomocy.

## Zmiana zarządzeń dewizowych w Czechosłowacji

Dnia 10 bm. weszły w życie nowe zarządzenia dewizowe w Czechosłowacji, zmieniające zarządzenia wydane poprzednio. Przepisy odnośnie do wywozu gotówki i czeków postanawiają:

Pocztowa Kasa Oszczędności może przekazywać bez specjalnego pozwolenia Banku Narodowego jednemu i temu samemu odbiorcy najwyżej 200 Koron cz. Wywożenie banknotów i monet czechosłowackich (z wyjątkiem walnych kwot dla podróży i przysyłek pocztowych), nieobrobionego złota i platyny, jakoteż krajowych i zagranicznych papierów wartościowych dozwolone jest jedynie za zezwoleniem Banku Narodowego.

Bez specjalnego pozwolenia Banku Narodowego wolno wywozić banknoty obcych państw lub czeki, akredytywy, weksle i przekazy na korony czechosłowackie lub walutę obcą tylko do 3000 Kcz. wartości miesięcznie wywóz większych kwot może być pozwolony tylko w wypadku, jeśli udowodni się, że przesyłka jest konieczna ze względów gospodarczych.

Podróżujący, który wykaze się dowodem na podró-

ży może wywozić bez specjalnego pozwolenia Banku Narodowego najwyżej 3000 Kcz. miesięcznie a to w banknotach czechosłowackich lub walucie obcej, czekach lub akredytywach opiekujących na walutę czechosłowacką lub obcą, jednak w gotówce przewozić może tylko 1,000 koron cz.

Nowością w zarządzeniach dewizowych jest zaprowadzenie dla podróżujących „aktu przydziału walut“, który jest niezbędnym uzupełnieniem dokumentu podróży. Akt ten wydaje bank, który wymienia walutę lub Bank Narodowy. Jeśli podróżujący nie może zaopatrzyć się w taki dokument w banku, może otrzymać go przy przekroczeniu granicy od organów kontroli paszportowej, które muszą „akt przydziału walut“ i odnośnie potwierdzenie osteplować. Organa kontrolne wydawać będą takie dokumenty tylko w tym wypadku, jeśli nie ucierpi na tem ruch graniczny.

Wywóz i przesyłka metali szlachetnych lub złotych monet bez specjalnego zezwolenia Banku Narodowego jest zakazany. (Ceps).

### Zwyżka kursów polskich pożyczek państwowych

W ostatnim czasie zaznaczyła się na giełdach znaczna poprawa kursów obligacyj pożyczkowych, jak to wynika z poniższego porównania kursów przeciętnych z grudnia ub. r. i z 12 marca br.:

	grudzień 1931	12 marca 1932
3% prem. pożycz. bud.	30,52	39,50
4% prem. pożycz. inwestyc.	78,03	95,—
7% pożycz. stabilizacyjna 1927 r.	51,47	60,—
4% pożycz. premjowa dolarowa	42,52	49,25

Wybitną ta zwyżka o 20—30% świadczy o znacznym upłynięciu rynku pieniężnego i może być oceniona jako dość miły prognostyk

### O ogólnieuropejską unie celną

Obradujący w Paryżu francuski komitet europejskiej unji celnej odbywa swe 5-te doroczne zgromadzenie. Przyjęta została rezolucja, domagająca się aby z inicjatywy rządu francuskiego odbyła się

możliwie najprędzej oficjalna konferencja 6 państw sukcesyjnych Austrii, Węgier, Polski, Rumunii, Czechosłowacji i Jugosławii celem utworzenia bazy dla porozumienia gospodarczego i celnego pomiędzy państwami naddunajskimi, do którego przystąpią ewentualnie państwa sąsiednie. Dalej rezolucja domaga się, ażeby jednocześnie ze wspólną inicjatywą rządów francuskiego i niemieckiego w porozumieniu z Anglią, Włochami i Belgią poczynione zostały próby zrealizowania rezolucyj genewskich z 26 września 1931 r. w celu utworzenia wielkiego wspólnego rynku pomiędzy Francją, Niemcami i krajami sąsiednimi, który przekształciłby się z biegiem czasu w ogólnieuropejską unie gospodarczo-celną.

Zaznaczyć należy, że Anglija wyraziła swą zgodę na projekt Tardieu, gdyż 12 bm. opublikowany został komunikat urzędowy o konferencji Tardieu z sirem Johnem Simonem, ministrem spraw zagranicznych Wielkiej Brytanji. Komunikat stwierdza, że na konferencji były poruszane sprawy gospodarcze Europy, a zwłaszcza projekt federacji naddunajskiej. Zdołano osiągnąć porozumienie w sprawie współpracy angielsko-francuskiej w tych kwestiach.

# Przed radosnymi chwilami w Palestynie

## Wycieczka żydowskich sfer gospodarczych z Polski

Warszawa (ZAT). W tych dniach odbyło się w biurze Reprezentacji Agencji Żydowskiej w Polsce ostatnie przed wyjazdem do Palestyny posiedzenie członków delegacji przemysłowców, kupców i rzemieślników z udziałem licznych przedstawicieli różnych gałęzi przemysłu, handlu i rzemiosł. W dłuższej dyskusji obecni na zebraniu informowali delegatów o interesujących ich kwestiach w związku z ewentualnymi możliwościami przeszerzenia różnych gałęzi gospodarczych do Palestyny. Uchwalono, aby każda poszczególna branża przedstawiła delegacji szczegółowy memoriał, zawierający dokładny kwestionariusz danej branży. Ostatecznie ustalono delegację w następującym składzie:

Warszawa: D. Bromberger, inż. Benno Basiss, Cellin, Eisenfarb, Izrael Feiner, B. Fogel-  
nest, Krysztal, Leon Kirszenberg, Feliks Le-  
wensz, Mintz, Prywes, J. Rowiński, Maksy-  
milian Rappell, Russota, Edward Szereszew-  
ski, Jakób Szwarc, Juliusz Szyfmanowicz,  
Szwarc, M. Wodzisławski i Brawerman.

Lwów: Akselbrod, dr. Ringel, i dr. Schmorak

Wilno: Michel Bloch i R. Szpunt.

Lódź: Majer Plockier i Sferanowski.

Kraków: I. Mehl i Rafał Pfeffer.

Brześć: Trubowicz.

## Akcja prof. Weizmanna

Johanesburg (ZAT). Odbył się tu uroczysty bankiet na cześć Dr. Weizmanna, który kieruje obecnie wraz z Dr. Aleksandrem Goldsteinem kampanią Keren-Hajesodu w Afryce Południowej. Przemówienie na bankiecie wygłosił Dr. Weizmann, pani Wiera Weizmann oraz Dr. Goldstein. Na bankiecie zebrano 2.500 f. szt. na rzecz Keren Hajesodu.

## Wzrost arabskie o sprawozdaniu Frencha

Jerozolima (ZAT). Aczkolwiek pierwsze sprawozdanie dyrektora planu rozwojowego p. Le-

## Pierwsze grupy turystów

Warszawa (ZAT). W niedzielę o godz. 7-ej rano specjalnym pociągiem wyjechała z dworca Głównego przez Lwów do Konstanz pierwszej grupa turystów do Palestyny, zorganizowana przez Polsko-Palestyńską Izbę Handlową. Do specjalnego pociągu dla turystów dołączono również wagon restauracyjny.

W grupie tej wyjechało z Warszawy 200 osób. We Lwowie przyłączy się jeszcze około 180 osób. Wraz z obecną grupą turystów wyjechała część delegacji przemysłowców i rzemieślników, zorganizowana z inicjatywy Reprezentacji Agencji Żydowskiej w Polsce.

Na dworcu turyści żegnani byli z entuzjazmem przez przeszło 500 osób.

Pierwsza grupa turystów w poniedziałek przybędzie już do Konstanz, skąd na specjalnym okręcie, zakontraktowanym dla turystów, odplynie do Palestyny.

## Ruch turystyczny z Austrii do Palestyny

Wiedeń (ZAT). W najbliższych dniach wyjeżdża z Austrii do Palestyny przeszło 100 Żydów. Część turystów wyjeżdża na Makkabiadę, inni zaś na wystawę w Tel Awiwie. Spora liczba wyjeżdża do Palestyny, aby zbadać możliwości osiedlenia się i zagospodarowania w kraju

wisa Frencha otoczone jest ścisłą tajemnicą, zaś drugie sprawozdanie jest dopiero przygotowywane i wszelkie przepowiednie co do jego treści opierają się jedynie na pogłoskach, to jednak z kół arabskich zapewniają poufnie, że ograniczenia, które zamierza proponować p. French będą znacznie ostrzejsze niż zalecenie sir John Hope Simpsona.

Jak trzymają, zalecenia p. Frencha pójdą w następującym kierunku: 1) skolonizowanie wypartych Arabów, których liczba jest obecnie ustalana. Liczba bezrolnych Arabów będzie stwierdzona na podstawie zgłoszonych rozszczeń po odtrąceniu pewnego odsetka ro-

szczeń nieuwzględnionych, 2) kolonizowanie Żydów, 3) pomoc dla przeludnionych okolic górzystych Palestyny.

P. French wychodzić ma ze stanowiska, że w Palestynie nie ma obecnie wolnych gruntów, któreby się nadawały dla kolonizacji. Dlatego zaleca jest specjalne ustawodawstwo, które pozwoli rządowi za pośrednictwem jego organów nabywać ziemię i kolonizować zarówno Arabów jak i Żydów. Rząd ma również mieć nadzór i ograniczać obrót ziemią w kraju, przytem obowiązywać ma zakaz sprzedaży urzędzajnej ziemi.

Jak wiadomo, Arabowie usiłują przekonać p. Frencha, że Żydzi posiadają już więcej ziemi, niż są uprawnieni w najurodzajniejszych i najlepszych okolicach kraju. Ustawodawstwo rolne ma być opracowane podług wzorów indyjskich gdzie obowiązuje ustawowe minimum ziemi, które nie może być sprzedane.

## Propozycja burmistrza Jerozolimy

Jerozolima (ZAT). Burmistrz Jerozolimy Ra'chib bey Naszaszibi, głowa rozgałęzionej i wpływowej rodziny arabskiej Naszaszibich, do rzeczył Wysokiemu Komisarzowi Palestyny memoriał z postulatami ludności arabskiej. Memoriał domaga się, aby wzorem Transjordanii i Iraku Palestyna uzyskała parlament i rząd narodowy.

—o—

## Znikomy procent przestępców żydowskich

Na podstawie materiałów statystycznych z r. 1923/8 dr. Franz Friedmann ogłasza w „Selbstwehr“ dłuższą rozprawę na temat przestępczości wśród ludności żydowskiej w Czechosłowacji. W okresie pięciolecia, objętego statystyką, nie było ani jednego wypadku popełnienia lub usiłowania popełnienia mordu przez Żyda. Na przeciętną roczną liczbę 57.000 przestępców przypada 1883 Żydów (1556 meżczyzn oraz 327 kobiet). Wśród 165.000 winnych różnych mniejszych przestępstw było 1914 Żydów. Aczkolwiek stosunek liczebny Żydów do ogółu ludności czechosłowackiej wynosi 26:1000, to jednak udział Żydów w przestępczości wyraża się stosunkiem 17:1000. — Szczególnie nieznaczny jest odsetek przestępców wśród małoletnich Żydów (od 12 do 18 lat) oraz wśród kobiet.

FRANCISZEK WERFEL

Copyright by „Renaissance“ Stanisławów-Wiedeń

# Rodzeństwo Pascarella

(Die Geschwister von Neapel)

(66)

Autoryzowany przekład Leona Templera

Dzisiaj wybiła również godzina Priscilli. Pożegnana uczeń w domu Pascarellów stanowiła ostatnią wieczerza, którą przygotowała dziś. Nie omieszkała przyrządzić ulubionej potrawy Ruggiera, „frittura di mare“, mieszany drobnych żyłatek morskich wypiekanych na oliwie

Don Dominik wrócił do domu już o godzinie piątej mimo że był to dzień powszedni. (Na cmentarzu był ojciec w południe, oddzielnie, jak tego wymagał zwyczaj). Trudno było dostrzec, że rozłąka z synami bardzo zaszepiła jego serce. A jednak przez cały dzień dzisiejszy nie mógł pracować. Zrana wybrał się na wieś, żeby uoburzać jednego z klientów; kiedy jednak już bawił na miejscu, tak się czuł nieswój, że nie mógł podjąć handlowej rozmowy i wrócił do domu nie zadowolony niezakończonym. W drodze powrotnej do Neapolu musiał stać bo przedział był przepelniony. Miotany tam i sam podrzutami pociągu mieszanego wlokącego się bez końca, rozbrząsał: jakżeto mógł okazać tyle zmęczenia, ulec naleganiom Placida i pozwolić na wyjazd do Brazylji. Ach, straszna porażka życia przykuwała wszystkie jego myśli i siły — oto nieszczęście. Pozbawiła go dawnej pewności ojcowskiej i zabrała mu teraz synów.

Pociąg zakreślał właśnie linję krzywą. Wstrząs podrzucił Don Dominikiem ku koszykowi wieśniaczki. Pasearella chwycił się oparcia. Teraz sięgnął do korzeni rozsądku: młodzi ludzie powinni opuścić dom. W Brazylji przejdą chłopcy dobrą szkołę życia, itd. To pocieszenie siebie samego nie przyniosło ojcowi ukojenia. Gdybyż to była tylko jego wola! Gdyby — po rozważeniu dojrza-

lej — wysłał ich był na obczyznę, żeby przebyli tam szkołę, rzecz przedstawiałaby się inaczej zupełnie. A tak poraz pierwszy spehniała się nie jego wola, ale wola najstarszego syna. Dlaczego przynajmniej w ostatniej chwili nie wyrzekł słowa stanowczego i nie nasunął poprawki pomysłowi Placida. Zamiast Brazylji — Argentyna! Wyższa cywilizacja, znaczniejsza kolonja włoska, zdrowszy klimat; słowem stosowniejsze do stanowiska i piękniejsze nadzieje rokujące schronienie. Stosowniejsze do stanowiska? A czy on utrzymywał się jeszcze na stanowisku? Czyż nie był raczej bankrutem szalbierskim? Szelma Battefflori dawno już chyba wyszukał schronienie pewniusiennie. Nikt już nie dałby wiary prawdzie. Jak od wielu tygodni już o każdej porze dnia i nocy, tak i teraz Neubłaganie pograżało jego duszę. Doznawał uczucia człowieka skrepowanego w notowidle: zgóry zjeżdża powoli dźwig, który zmiażdży go bezlitośnie. W szufladzie biurka od trzech dni leżał w gabinecie Don Dominika rewolwer Coprawda tylko jako ozdoba jego rozpacy. Dominik Pascarella nie był człowiekiem, któryby się targnąć miał na własne życie choćby nawet w razie ostatecznej ruiny. Ale wciąż teraz myśleć musiał o groźnym mu niebezpieczeństwie. Kiedy jednak w pół godziny potem obracał zgrzytliwy klucz w zamku mieszkania, nie sercu Don Dominika nie dolegało bardziej niż zbliżająca się rozłąka.

Posilek obiedni przeminął bez żadnych szczególnych znamion. Siedzieli wszyscy dokoła stołu wedle ustalonego porządku, na prawo od ojca Annunziata, na lewo Gracja, obok Annunziaty Iryda,

Lauro obok Gracji u boku Irydy Ruggiero, na drugim zaś końcu stołu, naprzeciwko ojca, Placido. Także rozmowa nie różniła się niczem od zwyczajnych rozmów, tylekroć prowadzonych przy stole, czekając niejako na zapytania i wskazówki pana i władcy. Giuseppe, poważnie jak zawsze, rozosił potrawy. Ilekroć podawał braciom, rzucił ku nim spojrzenie pełne wyrazu: Co to za synowie są, co w tak ciężkim czasie zwiewają, co ojca opuszczają w samym pośrodku walki, oraz — bezbronne siostry?!

Potem cała rodzina nie pozostała przy dużym stole, lecz wszyscy przeszli do „salotta“, gdzie jednak musiała być ustalona pewna uroczystość. Lecz nikt nie otworzył fortepianu, nikt nie zapalił uroczystych świec, Ruggiero nie został wysłany żeby zamknął drzwi. Spiew ojca zdawał się należeć do szczęśliwej, lecz dawno już minionej legendarnej epoki. W skupieniu obserwowała kontrabasowy głos Laura, po ludzku i niemal uchwytnie wsparta o fortepian, godzina pożegnania Pascarellów.

Usiedli wkoło ojca. Don Dominik udzielał wyjeżdżającym synom szeregu wskazówek na drogę. Zbiór ojcowskich postanowień towarzyszyć miał im wszędzie w świecie. Ale w przestrojach poprzedził Dominik Pascarella na przypomnienie wskazań dotyczących się jedynie ciała; nie napomknął zaś o wyższych zasadach moralnych; czy to że nie chciał teraz prawić kazań, czy i on czuł się dziwnie jakoś nieswój. Zalecił synom, żeby nigdy rano nie zaniedbali ciała zmywać zimną wodą, jak tego przestrzegali — w myśl nakazu ojca — od dzieciństwa. Nie powinni też nigdy zapominać o codziennych ćwiczeniach gimnastycznych; zawsze pamiętać powinni o zdrowiu, które jest tylko nicą czystości obyczajów i czci. Ojciec napominał:

— Żeby rodzina się nie rozpadła, piszcie jak często tylko będziecie mogli. Piszcie do mnie, piszcie do siostr.

— Tak jest, ojcze

Trzy głosy i dawne brzmienie.

(C. d. n.)

# Erenburg przeczuł samobójstwo Iwara Kreugera

Ivar Kreuger, jeden z największych potentatów świata, nie żyje więcej. W 52. roku życia zastrzelił się w jednym z hoteli paryskich. Ojciec jego był dyrektorem małej fabryczki zapalek w Szwecji i przez całe życie borykał się z wielkimi trudnościami finansowymi. Gdy syn, po śmierci ojca, jako dyplomowany inżynier objął fabrykę, jego sytuacja majątkowa nie była wcale zazdrości godna. Na rynku światowym panowała nadprodukcja, konkurencja małych i jeszcze mniejszych fabryczek podcinała gałąź tej dziedziny przemysłu. Kreuger zrozumiał, że nieodzownym warunkiem rozwoju produkcji zapalek jest nietylko racjonalizacja jej, ile usunięcie konkurencji. Udało mu się to w całej pełni, a w roku 1913 istniały w całej Szwecji tylko dwa wielkie trusty zapalczane, które wkrótce pod naciskiem świata bankowego zwały się w jeden trust, na czele którego stanął Ivar Kreuger.

Ujawniwszy Szwecję, mógł Kreuger pomyśleć o zdobywaniu świata. Na przeszkodzie z początku stanęła wielka wojna światowa, ale z oparów tej wojny wyłoniły się małe i większe państwa, głodne przedewszystkiem kredytu. Kreuger zjawia się wszędzie jako wybawca i za udzielenie kredytu zdobywa monopol zapalczany. Można go nazwać prawdziwym cudotwórcą, albowiem sam nie miał dużego kapitału, by sfinansować wszystkie te pożyczki. Kapitał amerykański zwrócił jednakowoż uwagę na olbrzymi jego talent organizacyjny i po spieszył mu z pomocą, partycypując we wszystkich jego imprezach. W ten sposób powstał olbrzymi koncern, obejmujący 35 krajów.

Zapalki mu atoli wkrótce nie wystarczają i dlatego zaczyna podbój innych dziedzin przemysłu. Staje się panem szwedzkich kopalń żelaza, szwedzkiego przemysłu papierniczego, do spółki z Ericsonem nabywa jedną koncesję zakładania telefonów za drugą. Były czasy, w których marzył o światowym trustie telefonów.

Pierwszy cios założy mu Sowiety, które zabroniły wywozu drzewa osikowego, nadającego się najlepiej do fabrykacji zapalek. Próbowal ten konflikt ze Sowietami załatwić ugodowo, a gdy nie mógł dać sobie z nimi rady, stał się ich najzgorzalszym wrogiem. Sowiety jednak, aczkolwiek zadaly mu pierwszy cios, nie obalily go, uczynily to dopiero krzyż światowy, który w ostatnich czasach przybrał postać walki ze złotem, jako podstawą monetarną świata. Śmiertelnym ciosem dla Kreugera był moment, w którym Anglja przestała wymieniać swe banknoty na złoto. Kurs funta szterlinga pochłonął przedewszystkiem kraje skandynawskie i stał się początkiem końca potęgi Iwara Kreugera. Próbowal jeszcze się utrzymać na powierzchni i wybrał się w ostatnią swą podróż do Stanów Zjednoczonych, żywiąc nadzieję, że kraj, który stał się kolebką jego wielkości, nie zechce odegrać rolę gwoździ u jego trumny. Omylił się w swych rachubach, wrócił z pustymi rękoma do Europy. Rozwiała się legenda o możliwości panowania nad światem — zastrzelił się w jednym z hoteli paryskich, unicestwiając w ten sposób jeden z najpotężniejszych snów, jakie kiedyś

roił człowiek na świecie. Umarł sam jeden, nie miał bowiem ani żony ani dzieci, nie miał też i przyjaciół, żył bowiem w zupełnym osamotnieniu. Nikt go właściwie nie znał, nikt go nie kochał i nikt po jego śmierci też nie będzie wylewał. Coś bezbrzeżnie tragicznego jest w śmierci tego człowieka, który wolą swoją objął świat cały, który miał to jedno tylko marzenie, by światu temu narzucić jednolitą i racjonalną gospodarkę. Całe jego życie było walką z chaosem, ale chaos okazał się w tej walce silniejszym od bądźcobańdź niezwykle bohaterkiej woli jednego człowieka.

Zycie pozwala sobie na ciekawe, wprost fantastyczne w swej groteskowości wybryki. Przed rokiem wyszła książka Ilji Erenburga, o której (w niemieckim wydaniu nazywa się: „Die heiligsten Güter“) niedawno pisałem. — Erenburg dużo miejsca w tej książce, opowiadającej o tych, którzy nami rządzą, poświęcił Kreugerowi, występującemu w powieści jako „Olson“. Ten to Olson żyje właściwie w świecie abstrakcji. Jest żywym niejako trupem i



Ivar Kreuger

szerzy naokolo siebie zapach trupi. Otacza go atmosfera, w której żyć nikt nie może. Jest to człowiek, który fabrykuje zapalki, który więc niejako produkuje ogień a sam jest zupełnie wygasły. Nie krew krąży w jego żyłach, lecz suche formuły abstrakcyjne. Świat zgina mu się kornie do kolan, ale nikt go nie kocha. Kobieta, która usiłuje się do niego zbliżyć, przyciągnięta jego tajemniczością cofa się pełna przerażenia i bliska ohledu. Nienawidzi go z całej siły drugi wielki rekin przemysłu, żyd z Witebska, a nienawidzi go dlatego, ponieważ nie dostrzega w nim żadnych cech ludzkich. Samego Olsona ogarnia lęk przed sobą samym, a ten lęk doprowadza go do samobójstwa.

Przed rokiem ukazała się ta powieść Erenburga. A teraz życie, jakgdyby posłuszne woli poety, włożyło rewolwer w ręce Kreugera. Samobójstwo, które rok temu przewidział czy przeczuwał Erenburg, staje się rzeczywistością. Jest to rzeczywistość doprawdy koszmarna... M. K.



## Hitler i znachor Weissenberg

Nasza generacja powojenna dumna jest ze swego sceptycyzmu i bardzo często przeciwstawia „nową rzeczowość“ zamierzchłym romantyzmowi. A jednak ma się nieraz wrażenie, że żyjemy w okresie nowego jakiegoś średniowiecza. Znachorzy i alchemicy, szarlatani wszelkiego gatunku grasują zupełnie bezkarnie. Nie tylko cesarz Wilhelm, ale i Ludendorff dał się nabrać jakiemuś Tausendowi, przyrzekającemu fabrykację złota sztucznego, a na łep obietnic Dunkowskiego wpadli szczymani bankierzy londyńscy. Bardzo często zdarza się, że niejedni z conquistadorów świata przed każdą swą wyprawą po złote runo zasięga rady astrologów, którym się świetnie we wszystkich metropoliach świata powodzi.

Nie dziwnego więc, że sojusznikiem Hitlera przy obcych wyborach na prezydenta Rzeszy niemieckiej okazał się lekarz „cudotwórca“ Weissenberg. Ów to Weissenberg, zasądzony niedawno za uszkodzenie cielesne swych pacjentów, których leczy tylko twarogiem, jest jak wiadomo głową nowego kościoła protestanckiego w Niemczech, nazywającego siebie kościołem św. Jtra. W miejscowości Waldfrieden obok Berlina wybudował katedrę swych wyznawców, których liczy już przeszło 200,000, a gmina jego nazywa się szumnie i dumnie „Das dritte Reich“, którą to nazwa, jak wiadomo, oznacza też przyszłe Niemcy pod egidą Hitlera. Weissenberg wezwał wszystkich swych wiernych by przy wyborach na prezydenta Rzeszy głosowali na Hitlera. Istnieje widocznie jakieś wewnętrzne powinowactwo między znachorem Weissenbergiem a znachorem politycznym Hitlerem. Weissenberg uzasadnił swą solidarność z Hitlerem względami nietylko ideologicznymi ale praktycznymi. Socjalista Severing, jako pruski minister spraw wewnętrznych, nie chce mianowicie uznać sekty Weissenberga, który spodziewa się więc, że gdy Hitler dojdzie do władzy, uda mu się przeprowadzić prawne uznanie swej sekty jako religji. Weissenberg ma w zupełności rację, gdyż Hitler jest naprawdę symbolem nowego średniowiecza, wyciągającego rękę po władzę nad światem...

INDESTEANE

Dr. ALEKSANDER AMEISEN

lekarz chorób skórnych i wenerycznych  
przeprowadził się i ordynuje

przy ul. Karmelickiej 16, II. p.

od godz. 12—1 i od 3—5. 675x

### Podziękowanie.

W Panu Dr. S. LIWSZYCOWI za bezinteresowną pomoc i troskliwą opiekę w czasie mej choroby składam serdeczne podziękowanie.

Maks Verständig

student praw.

334x

## 4- pokojowego mieszkania

dla lekarza w śródmieściu poszukuję.

Zgłoszenia pod „Ewentualnie czynsz zgóry“ do Admin. Nowego Dziennika. 320

Wyrabiamy **bieliznę męską** oprócz damskiej i dziecięcej. — Najlepsza jakość. Najniższe ceny.

„EGA“ Fabryka bielizny Kraków, Szewska 4

Tea Karry Maurycy Schipper

Katowice

zareçzeni w marcu 1932 r.

## RADIO

WTOREK, 15 MARCA

Kraków (312.8) 11.45 Przegł. prasy, 11.58 Sygnał, hejnał, 12.10 Gramof 13.10 Kom. meteor. gosp. 15.15 „Chwilka lotnicza“, 15.25 Dla maturzystów: „Jan Kochanowski“ — prof. Górski 15.45 Gielda piana kom. dla rybaków, 15.50 Dla dzieci 16.15 Gramof 16.20 Dla maturzystów: „Feudaliza“ — wygl. prof. Paszkiewicz, 16.40 Kom. harc. 16.45 Gramof 17.10 „Rola podświadomości u „złowieka“ — wygl. dr. T. Frackowiak, 17.35 Koncert symf. ork. Filh. Warsz. pod dyr. G. Fitelberga, P. Wladigeroff (fortepian), 18.50 Rozmait. komun. gielda zboż. 19.10 Determinizm w nauce“ — wygl. prof. dr. Wilkosz 19.30 Wladom sport 19.35 Gramof 19.45 Dzień 20 Felj. „Przygoda narciarska“ — wygl.

dr. Zieliński, 20.15 Audycja muz. węg. Wykon. ork. P. R. pod dyr. J. Ozimińskiego, Lily Herz (fort.) (Liszt, Goldmark, Hubay, Kalman) 21.55 Skrz. pocz. 22.10 Recital fortep. 22.40 Komun. 22.55 Muz. lekka i tan z kaw. „Roma“, 24 Hejnał

Katowice (108.7) 11.45—14.55 p. Kraków 11.55 Kom. gosp. 15.05 Interim muz. 15.15—16.40 p. Kraków 16.40 Gramof 17.10—19.05 p. Kraków 19.05 Odcinek powieści „Z aktualnych zagadnień ochrony przyrody“ Mjr Romamszyn 19.40 Kom. sport 19.45—21.55 p. Kraków 21.55 Skrz. pocz. techn. 22.10—22.55 p. Kraków 22.55 Muz. tan

Lwów (380.7) 11.45 13.10 p. Kraków 15 Gramof 15.25—16.40 p. Kraków 16.40 Gramof 17.10—19.25

Kraków 19.25 Odczyt. 19.40 Gramof 19.15—21.55 p. Kraków 21.55 Skrz. pocz. techn. 22.10—22.50 p. Kraków 22.50 Muz. tan

Stuttgart (360.6) 10, 12.35, 17, 20 21.45 Koncerty

**DZIECKU** udajacemu się do szkoły  
pamiętaj zapakować  
**FABRYKI A. ROTHE, KRAKÓW, UL. SŁAWKOWSKA L. 20.**

## WIADOMOŚCI Z KRAJU

### Przeniesienie komisarza Suchenka

Dekretem p. ministra spraw wewnętrznych komisarz Wacław Suchenek-Sucheci, b. naczelnik urzędu śledczego w Warszawie, przeniesiony został z policji warszawskiej do policji w województwie stanisławowskim, gdzie obejmie stanowisko naczelnika wojewódzkiego urzędu śledczego.

### Sala procesu brzeskiego zagrożona

Sala warszawskiego sądu okręgowego, gdzie odbył się „proces brzeski“ nie ma jakos szczęścia. W czasie słynnego procesu wybuchł w tej sali pożar, obecnie zauważono, że sufit zarysował się bardzo silnie i powstały w nim dość znaczne szczeliny. Niedawno dopiero odbył się w tej sali proces kilku inżynierów budowniczych z powodu nieszczęśliwego wypadku na budowie. Budownicy, którzy zasiadli na ławie oskarżonych, zwrócili uwagę sądowni na niebezpieczeństwo grożące z powodu zarysowania się sufitu sali sądowej. W wyniku dokładnych badań, władze nakazały zamknięcie tej sali i jej przebudowę, co potrwa dłuższy czas.

### Skarb państwa zyskał 3.300 dol. na dolarówkach

Dnia 1 marca 1927 roku odbyło się ciągnięcie dolarówki a cztery wygrane — jedna, na 3.000 dolarów, i trzy po 100 dolarów nie zostały podjęte do 1 marca br. Wedle ustawy wygrane sumy niepodjęte w ciągu pięciu lat przechodzą na rzecz skarbu państwa. Ponieważ w ciągu pięciu lat nikt nie wysunął pretensji do tych wygranych, skarb państwa stał się właścicielem tych pieniędzy.

### P. Dygas przeprosił kolegów

Polubowne załatwienie sporu w Z. A. S. P.

W niedzielę przed południem zebrał się w Warszawie koleżeński sąd apelacyjny ZASP'u w osobach Karola Borowskiego, jako przewodniczącego oraz p. Tekli Trapszo-Krywulowej i p. Stanisławskiego, celem rozpatrzenia apelacji wniesionej przez Eugenjusza Solarzkiego, artysty teatru Narodowego, przeciw byłemu prezesowi ZASP'u Ignacemu Dygasowi.

Przed rozpoczęciem rozprawy obrońca p. Dygas, adw. Goldszajn, odczytał oświadczenie oskarżonego, który uznając niestosowność swego postępowania, przeprosza p. Solarzkiego oraz innych dotkniętych kolegów za krzywdę, którą im uczynił.

P. Solarzski w imieniu własnym oraz swoich kolegów uznał oświadczenie to i przeproszenie ze strony p. Ignacego Dygas, za wystarczającą satysfakcję, wobec czego postępowanie sądu koleżeńskiego umorzono.

### „Czarne wesele“

W Tłustem zdarzył się następujący charakterystyczny wypadek:

Niejaki Chaim Ber Widerman, liczący 43 lat, zarecytował przed kilkoma miesiącami z p. F. ze Stanisławowa. Wesele miało się odbyć we wtorek 8 marca w domu narzeczonej w Stanisławowie i o tem zawiadomiono już krewnych i przyjaciół. Stosownie do zwyczajów żydowskiego, narzeczony odbył w sobotę 5 marca w bożnicy i w domu wszystkie ceremonie, a popołudniu odbyła się u narzeczonego uczta przedślubna. Bezpośrednio po uczcie Widermann zaniemógł, a konsylium lekarskie stwierdziło podwójne zapalenie płuc i małą nadzieję utrzymania przy życiu chorego. W wyniku choroby Widermann zmarł w dniu i o godzinie naznaczonego terminu ślubu. Wrażenie zgonu było porażające. Narzeczona, która przybyła do łóżka chorego, przybyła faktycznie na pogrzeb. Pogrzeb odbył się we środę 9 marca i według rytuału żydowskiego na cmentarzu musiano dokonać ceremonii tzw. „czarnego wesela“. Nieboszczyka pochowano pod czarnym baldachimem przy świecach kirem obłożonych. Smutny ten wypadek stanowi przedmiot powszechnych rozmów w okolicy.

### Kapelusze wartości 20.000 złotych

Z ambulanse pocztowego na linii Warszawa—Wilno znikła paczka kapeluszy. Jak się okazało, w paczce tej znajdowała się sztaba złota owinięta w kapelusze wartości 20.000 złotych. Paczka była własnością kupców wileńskich Drujana, Zylfi-

skiego i Rotsteina. Kapelusze odstawiła poczta nienaruszone, ale sztaba złota zniknęła. Dyrekcja kolei nie ponosi odpowiedzialności za kradzież, albowiem nadawcy nie podali dokładnie zawartości paczki. Właściciele paczki nie mogą też czynić w tej sprawie żadnych zażaleń.

—o—

### LISTY Z KRAJU

#### Z Tarnowa

Z życia organizacji. — Z teatru. — Kronika.

Serdecznie żegnany przez liczną rzeszę młodzieży ogólnosjonistycznej wyjechał do Palestyny tow J. Flatto, długoletni kierownik org. Hanoar-Haiwri.

W lokalu Organizacji Sjonistycznej odbyły się ostatnio dwa ciekawe referaty tow dr. B. Schenkowej (Problem małżeństwa w pojęciu L. d. seya) i tow dra Spanna (Obecna sytuacja w sjonizmie). Nader ożywioną działalność rozwija nowoutworzony związek młodzieży Bnei Sion i tak odbył się w lokalu Org. Sjon. referat tow. mgra J. Bienstocka nt. „Achad Haam a Herzl“. Ponadto urządzono dla członków związku herbatkę, na której w miłym nastroju spędziła nasza młodzież wieczór.

Po dłuższej przerwie wystawiła „Muza“ w sali Sokola znaną komedię „Roxy“. Poszczególne role były obsadzone przez pp. Seidenównę, Marguliesównę, Traumównę, Neissównę, Wischnowitza, Rothenberga, Reina i inż. Trauma. Wszyscy wywiązali się znakomicie z swych ról. Reżyserował p. M. Wischnowitz.

Przed trybunałem sądu przysięgłych stanęła Katarzyna Karpińska, która podpaliła gospodarstwo swego sąsiada z zemsty, iż ten podczas kłótni oblał ją wodą. Krewką i zapalonywą sąsiadkę oddał sąd pod obserwację psychiatrów.

Na dworcu kolejowym znaleziono w stanie zupełnie nieprzytomnym niejakiego Władysława Janikowskiego. Jak się okazało, Janikowski był od dłuższego czasu bez pracy i przez siedem dni z rządu głodował, nie mając więcej środków na zakupno pożywienia. Janikowskiego odwieziono do szpitala.

Policja przytrzymała Stanisława Papagę, który systematycznie napadał na samotne kobiety, wyrzucając im torebki. Przy rewizji znaleziono u aresztowanego kilkanaście torebek damskich. Policji udało się ująć Michała Maja z Klikowej, który zbiegł eskortie policyjnej w roku 1925. Maj ma odsiedzieć karę 7-letniego więzienia. Jakób Zubiński zakupił etykietę reklamową o wyglądzie banknotu 20-dolarowego za cenę 170 zł. Niewny mieszczuch zgłosił przykre zajście policji. — Osmioletni Marjan Bargiel bawiąc się znalezionym na placu ćwiczeń granatem ręcznym, utracił jedno oko na skutek eksplozji granatu.

#### Z Jarosławia

Po wystąpieniu z Komitetu Lokalnego org. sjonistycznej rewizjonistów zakooptowano w ich miejsce nowych członków, a mianowicie tow Mgr. Horowitza, Graffa, Margulies, Gärtnera i Katza. Dnia 8 bm. ukonstytuował się Komitet Lokalny w następującym składzie: prezes Dr. Spatz Maurycy, wiceprezes i ref. funduszów palestyńskich Dr. Roman Ressler, sekretarz: Mgr. Horowitz, skarbnik: Emil Tenzer, ref. organizacyjny, szeklowy, a czasowo także i Ezry Chalucowej Dr. Maurycy Scheblum, ref. młodzieży Dr. Rager, Tarbutu Dr. Rabinowicz, palestyński Leon Diamand.

Z inicjatywy Komitetu Lokalnego odbyło się posiedzenie międzyfrakcyjne celem stworzenia na terenie Jarosławia Centralnego Komitetu Pracy Sjonistycznej (Cekapes). W skład Cekapesu mają wejść przedstawiciele Ogólnych Sjonistów, Mizrachistów, Pracujących Palestyny (Poale Sjon i Hitachduth), Rewizjonistów i Wiza. Celem Cekapesu ma być ożywienie ruchu propalestyńskiego w duchu sjonistycznym w społeczeństwie żydowskim w ogólności, a w organizacjach sjonistycznych w szczególności.

W ub. niedzielę bawił u nas z ramienia Ezry Chalucowej w Krakowie tow. Mahler. Przy wspólnym udziałem delegata odbyło się posiedzenie międzyfrakcyjne, na którym uchwalono zebrać w najbliższych dniach 500 zł i przesłać je na rzecz Ezry Chalucowej w Krakowie. (Dr. M. S.).

## Europa przed pięciutysiącami lat

Znany uczony angielski sir Artur Keith wygłosił niedawno w Glasgowie odczyt, w którym usiłował na podstawie ostatnich wykopalisk archeologicznych dać obraz ludzkości, a głównie Europy z przed pięciu tysięcy lat. Zdaniem uczonego angielskiego Europę skolonizowali pionierzy kaukazy, którzy przybywali tu gromadami w rozmaitych odstępach czasu u schyłku ostatniej epoki lodowcowej, a więc wedle naszej rachuby czasu przed około 20 tysiącami lat. Skąd ci pionierzy kaukazy przybyli, tego nauka dotychczas nie ustaliła, to jedno tylko wiemy, że pod względem budowy ciała byli bardzo do siebie podobni, tak, że przyjąć należy, że wspólnem było ich pochodzenie. Kolebka ich wedle wszelkiego prawdopodobieństwa była w Azji.

Obecnie wiemy, jak żyli ci pramieszkańcy Europy. Głównem ich źródłem utrzymania było myślistwo, m. in. polowali też i na mamuty. Skoro uświadomimy sobie, że na wyżywienie jednego człowieka żyjącego z polowania potrzeba conajmniej jednej mili kwadratowej, przyjąć należy, że Anglija pięć tysięcy lat temu mogła najwyżej liczyć 30000 ludzi, cała zaś Europa 750000. Dzisiaj liczy Europa 475 milionów, a więc 500 ludzi żyje obecnie na przestrzeni, która przed 5000 lat wyżywić mogła tylko jednego człowieka. Wykopaliska w Ur i Suzie, pouczają nas, że rolnictwo już z początkiem czwartego tysiąclecia przed Chr. osiągnęło stosunkowo wysoki poziom, tak, że przyjąć należy, iż początki rolnictwa sięgają znacznie dalej wstecz. Na podstawie dzisiejszego stanu nauki, nie możemy jeszcze ustalić, kiedy właściwie rolnictwo powstało na świecie. Jeśli przyjmujemy szóste tysiąclecie przed Chr., to przyjmujemy raczej za niską granicę, aniżeli za wysoką.

### SPRAWY EMIGRACYJNE

#### Emigracja do Kanady

W roku bieżącym na podstawie zarządzenia władz kanadyjskich paszporty emigracyjne na wyjazd z Polski do Kanady otrzymać mogą tylko żony, udające się do mężów, oraz dzieci w wieku do lat 18 wyjeżdżające do rodziców. Dla uzyskania paszportu emigracyjnego niezbędne jest wezwanie z Kanady, tzw. „permit“, który ważny jest w ciągu 5-ciu miesięcy od daty wystawienia w Kanadzie. Wobec tego, że przedłużanie permitów połączone jest z różnego rodzaju trudnościami, emigranci powinni starać się wyjeżdżać w terminie ważności wezwań.

Rolnicy, oraz rodziny rolnicze i robotnicy rolni nie mogą w roku bieżącym liczyć na uzyskanie zezwolenia na wyjazd do Kanady, gdyż narazie emigracja rolnicza do tego kraju jest zupełnie wstrzymana.

### DROBNE WIADOMOŚCI ŻYDOWSKIE.

REPREZENTANTEM CZECHOSŁOWACJI na uroczystościach ku czci Goethego w Weimarze będzie Żyd prof. Otakar Fischer, poeta i tłumacz Goethego na język czeski.

PRZYJĘCIE KU CZCI CZŁONKA EGZEKUTYWY SJONISTYCZNEJ Emanuela Neumanna odbyło się w Berlinie. Em. Neumann udzielił wyjąśnięć co do projektowanego biura dla popierania inicjatywy prywatnej w Palestynie.

AMERYKAŃSKIE ORGANIZACJE ŻYDOWSKIE wystąpiły wobec komisji imigracyjnej kongresu amerykańskiego z żądaniem wprowadzenia ułatwień imigracyjnych dla krewnych mieszkańców amerykańskich. Bill w tej sprawie ma być wkrótce poddany pod głosowanie na sesji kongresu amerykańskiego.

W HAJFIE bawił przez krótki czas Emir Transjordanji, Abdulla.

DON PALESTYNY przybyła komisja Ligi Narodów dla opieki nad kobietą i dzieckiem. W skład komisji wchodzi także delegat Polski, p. Karol Binder.

W TEL AWIWIE odbędzie się w połowie kwietnia konferencja światowa akademików żyd. Konferencja zajmie się także sprawą skierowania emigracji studenckiej na Uniwersytet Hebrajski w Jerozolimie.



# KRONIKA

MARZEC

Wschód  
słońca  
5 m. 39

15

WTOREK

7 Weadar 5692

Zachód  
słońca  
17 m. 28

## Dziś Uroczysta Akademia z okazji Makkabiady

Komitet Przyjaciół Makkabiady urządza w dniu dzisiejszym Akademię, celem uczczenia Pierwszego Żydowskiego lotu Sportowego w Palestynie. Przemówienie wygłosi p. Dr. Ignacy Schwarzbart. Na program Akademii złożą się: D. Bürstenbinderówna (deklamacja), S. Dortheimerówna (skrzypcze), S. Markusówna (śpiew), N. Weissmannówna (fortepian) i Dr. Mantel (akomp. fort.). Słowo wstępne wypowie p. Dr. Józef Hollaender. Początek Akademii o godz. 20-tej. Bilety wstępu w cenie zł. 2. i 50 gr. do nabycia przy wejściu na salę

Zarząd Żyd. Klubu Sport. „Makkabi” wzywa wszystkich członków do wzięcia udziału w uroczystej akademii organizowanej w dniu dzisiejszym z okazji Makkabiady.

— ORGANIZACJA SJONSKA wzywa wszystkich towarzyszy, by wzięli gremjalny udział w uroczystej akademii z okazji Makkabiady, która odbędzie się dziś o g. 8-mej w sali Żyd. Domu Akademickiego (Przemyska 3).

### Czy to ładnie?

Niedawno temu doszło do wiadomości członków rabinatu krakowskiego, że Magistrat krakowski jako nadzorcza władza kahału zredukował szereg pozycji uchwalonego ostatnio przez radę kahałną budżetu kahałnego, a m. in. podobno też pobory członków rabinatu. Prosty takt nakazywały, ażeby w obronie dotychczasowej wysokości swych poborów członkowie rabinatu byli się zwrócili przede wszystkim do Zarządu kahału i w porozumieniu z Zarządem interwenjowali ewentualnie w Magistracie. Tymczasem niektórzy członkowie rabinatu pominieli zupełnie swoją przełożoną władzę, tj. kahał krakowski, i udali się z interwencją do prezydium Magistratu w towarzystwie osławionego p. Majera Friedricha, jako swego „opiekuna” i „protektora”. Ten krok członków rabinatu krakowskiego wywołał w społeczeństwie żydowskim naszego miasta przykre wrażenie.

### to wygrał na loterii?

W trzecim dniu ciągnięcia 5-tej klasy 24-tej polskiej loterii państwowej większe wygrane padły na następujące numery (częściowo przez nas już one-gdy podane):

Zł. 5.000 na N-ry: 27475 48956 93469 156395.  
Zł. 3.000 na N-ry: 1423 3749 14765 27117 53067 86071 122587 122847 127438.  
Zł. 2.000 na N-ry: 1883 15777 23934 31101 33663 37421 43674 46149 76475 89703 110530 141845 146428.  
Zł. 1.000 na N-ry: 8047 9766 14956 20132 24960 36356 47202 48575 50185 51971 54360 58262 59275 65285 67066 70123 75165 79375 82050 92027 103797 13301 115298 116000 117945 124352 126385 127716 130277 138561 141399 141791 144073 144204 146483 153393 158289.

—o—

— DZIŚ NOCNY DYŻUR APTEK: Rynek 13, ul. Retoryka 1. Lubież 7 Stradom 6, Karmelicka 9 i Kalwaryjska 27.

— DZIŚ ZEBRANIE DZIAŁACZY SJONISTYCZNYCH I TARBUTU Dziś we wtorek 15 bm o g. 8 wiecz w lokalu Org. Sjon Stradom 15, zebranie działaczy sjonistycznych i Tarbutu ze współudziałem generalnego sekretarza tow. dra Schmetterlinga z Warszawy Porządek dzienny: 1) Akcja zbiórkowa na rzecz centralnych instytucji Tarbutu. 2) akcja „Sala” Wszystkie organy sjonistyczne proszone są o wysłanie swych przedstawicieli.

— KIEROWNICTWO WYSTAWY JUBILEUSZOWEJ „AKIBY” zwraca się do wszystkich da-

wnych członków „Akiby” krakowskiej, by o ile posiadają jakieś pamiątki z dawnych lat (fotografie, książki, wydawnictwa, dyplomy) „Akiby” zechcieli łaskawie zawiadomić o tem kierownictwo wystawy. Adres: J. Szuldenfrei, Kraków 11, pl. Serkowskiego 6. lub telefon 10381. Umożliwi to wypożyczenie i wystawienie dokumentów, dających przegląd pracy i działalności „Akiby” w czasie jej 30-letniego istnienia.

— XVII. PODWIECZOREK TOWARZYSKI w Zjednoczenia Kobiet Żydowskich WIZO (Floriańska 28, I. p.) odbędzie się dziś we wtorek o godz. 6-tej. Referuje p. Jassemowa Ila. Wstęp dla członków i gości.

— ŻYDOWSCY PRACOWNICY UMYSŁOWI ZA STRAJKIEM. Związek zawodowy żyd. pracowników umysłowych „Awodah” postanowił wobec proklamowanego przez Centralę Związków Zawodowych strajku powszechnego robotników i pracowników umysłowych w dniu 16 bm. wezwać swoich członków oraz ogół żydowskich pracowników umysłowych do solidaryzowania się z tymże strajkiem i nie stawienia się w tym dniu do pracy.

— Z TOWARZYSTWA LEKARSKIEGO. Jutro we środę 16 bm. o g. 8 wiecz w sali Krakowskiego Towarzystwa Lekarskiego ul. Radziwiłłowska 14 zwyczajne posiedzenie naukowe Towarzystwa Lekarskiego z porządkiem dziennym: 1) Demonstracje chorych z oddziału ginekologicznego Szpitala św. Łazarza (Ordynator: doc. dr. Szymanowicz). 2) prof. dr. M. Gieszczykiewicz „Epidemiologia i profilaktyka grypy”.

— SEMINARIUM MEDYCYNY PRAKTYCZNEJ. We czwartek 17 bm. o godz. 7:15 wiecz. w sali konferencyjnej Kasy Chorych (Batorego 1. 3. III p.) Seminarium Medycyny Praktycznej staraniem Związku Lekarzy Kas Chorych „Kolo Kraków”, na którym wygłosi odczyt dr. Teofil Blühbaum pt.: „Wrzód żołądka”. Goście (lekarze) mile widziani.

— HIGIENA PRACY. Szkoła Zdrowia Okręgowego Związku Kas Chorych w Krakowie urządza we czwartek 17 bm. o godz. 8-jej wiecz w sali kinowej Muzeum Przemysłowego ul. Smoleńsk 1. 9 wykład p. dr. Wisłockiej Wandy pt. „Higiena pracy” Wstęp bezpłatny.

— POLSKIE TOWARZYSTWO DERMATOLOGICZNE (oddział krakowski) urządza w czwartek 17 bm. o godz. 18:15 w sali wykładowej Kliniki Dermatologicznej U. J. zwyczajne posiedzenie naukowe

— KONTROLA AUTOBUSÓW. Przeprowadzona ostatnio przez organa policji kontrola autobusów na terenie woj. krakowskiego dała następujące wyniki: dokonano kontroli 578 wozów. sporządzono doniesień do władz administracyjnych 29, do władz sądowych 1, oraz ukarano doraźnie 7 właścicieli autobusów

— KONFISKATY BRONI NA TERENIE WOJEWÓDZTWA KRAKOWSKIEGO. W miesiącu lutym skonfiskowano na terenie województwa krakowskiego następującą ilość broni posiadanej nielegalnie przez ludność cywilną: 27 karabinów, 54 strzelb, 28 rewolwerów 17 pistoletów 8 floberatów i 4 sztuki innej broni.

— POTRĄCONY PRZEZ TRAMWAJ na ul. Wiślniej został Jan Zawadzki (lat 14) Doznał on ogólnych kontuzji oraz wstrząsu mózgu

— NAPAD RABUNKOWY NA STRÓŻA NOCNEGO. Policja w Oświęcimiu aresztowała Gustawa Karczyka z Babic i jego brata Józefa, którzy na drodze w Babicach napadli na stróża nocnego Józefa Jurkowskiego i pobrawszy go. zabrali mu kwotę 180 złotych

— KRADZIEŻ MIESZKANIOWA. Z mieszkania Samuela Leisera przy Al. Krasieńskiego 16. skradli nieznanymi sprawcy garderobę i srebro stołowe wartości 1.600 zł

—o—

### SPROSTOWANIE

Otrzymujemy następujące pismo z Urzędu Wojewódzkiego Krakowskiego:

„Na podstawie § 19 austr. ust. prasowej proszę o umieszczenie w najbliższym numerze „Nowego Dziennika” następującego sprostowania notatki „Sanacja w Podgórzu” ogłoszonej w Nrze 72 z 12 marca 1932 r.:

1) „Nieprawdą jest, jakoby Urząd Wojewódzki w przedłożonym mu budżecie żydowskiej gminy wyznaniowej w Podgórzu zarządził obniżenie wszystkich plac funkcyjnarjuszów kahałnych, a natomiast spowodował podwyżkę płacy podrabina Szymona Altera Frenkla z powodu, że tenże „przedzierzgnął się w sanatora”

Natomiast prawdą jest, że Urząd Wojewódzki w interesie publicznym — zgodnie z postanowienia Rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 9 IX 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr 89. poz. 698) obniżył płace tylko niektórym z funkcyjnarjuszów administracyjnych wyż. nazwanej Gminy, zaś płace

### DZIEŃ POLITYCZNY

## W piątek zamknięcie sesji sejmowej?

W kołach sejmowych krąży pogłoski, że prace obu Izb parlamentu zakończone zostaną w piątek, 18 bm., przyczem nastąpiłoby zamknięcie sesji budżetowej Sejmu i Senatu

wszystkich członków Kollegjum rabinackiego w Podgórzu utrzymał w dotychczasowej wysokości.

Ponieważ jednak między placami członków tego Kollegjum, wynoszącymi zasadniczo 5—7.000 zł. rocznie, a między placą podrabina S. A. Frenkla, wynoszącą 3.000 zł. rocznie istniała znaczna różnica na niekorzyść tego ostatniego. przeto celem choć częściowego wyrównania plac członków powyższego Kollegjum, jak również w uwzględnieniu długoletniej nienagannej służby podrabina S. A. Frenkla, Urząd Wojewódzki na wniosek Przewodniczego Zarządu żydowskiej Gminy wyznaniowej w Podgórzu — podwyższył jego placę o 600 zł. rocznie, tj. do sumy 3.600 zł. rocznie a więc daleko jeszcze niższej, niż placę innych podrabinów w Podgórzu.

Podwyżkę płacy podrabina S. A. Frenkla Urząd Wojewódzki zarządził więc z powodu czysto rzeczowych a nie z jakichkolwiek względów ubocznych.

2) Nieprawdą jest, by uprawnienie rabinackie S. A. Frenkla opierało się na „pretensjach o posadę rabinacką w Podgórzu” i by w/w. nie miał prawa do uposażenia służbowego. Urząd Wojewódzki stwierdził bowiem wskutek wniesionych doniesień, że S. A. Frenkel został na podstawie uchwały Zwierzchności Gminy wyznaniowej w Podgórzu dekretem z dnia 29. V. 1919 r. L. 24/9 zgodnie z obowiązującymi przepisami zamianowany asesorem rabinackim i wprowadzony formalnie w urzędowanie jako pomocnik rabina dla ludności żydowskiej w Skawinie i sąsiednich Gminach z uposażeniem służbowym w wysokości 50 proc. dochodów z rytualnej rzeźni bydła i drobin.

3) Wreszcie nieprawdą jest, by Zarząd Gminy, wniósł skargę do Najwyższego Trybunału Administracyjnego z powodu sporu o prawo S. A. Frenkla do płacy i by odnośna skarga zalegała w Najwyższym Trybunale Administracyjnym — natomiast prawdą jest, że Zarząd wniósł skargę do powyższego Trybunału przeciw decyzji Urzędu Wojewódzkiego w sprawie sposobu wypłaty uposażenia służbowego S. A. Frenkla i że następnie Zarząd skargę tę cofnął wskutek czego N. T. A. uchwałą z 13 XI. 1931 r. Nr. 4416/30/7—16 postępowanie w tej sprawie umorzył.

Za Wojewodę:

(—) Wolaniecki m. p.  
w. z. Naczelnika Wydziału Bez. Publ.

### KOMUNIKATY

— „PRZYSZŁOŚĆ-HEATID”. Zielona 7. Dziś, o godz. 7.30 kółko języka angielskiego dla początkujących. Dodatkowe wpisy przyjmie sekretariat między godz. 7—9.

— S. K! S. „BAR KADIMAH”. Dziś, o godz. 6-tej buda z referatem z historii sionizmu. Po budzie kurs szermierki.

— Z EZRY CHALUCOWEJ. Dziś posiedzenie Sekcji Pań, o godz. 7.30 wiecz.

— „KALKULACJA BUCHALTERYJNA KOSZTÓW WŁASNYCH W PRZEMYSLE I HANDLU”. Referat na ten temat wygłosi kol. N. Hudes na zebraniu Koła Księgowych dziś, we wtorek, 7.30 wiecz. w Związku Zaw. Prac. Umysł. (Sławkowska 6). Wstęp wolny.

— W ZWIĄZKU Z JUBILEUSZEM 30-LECIA „AKIBY” KRAKOWSKIEJ odbywają się stałe próby chóru organizacyjnego pod kier. p. dr. L. Lusa. Wobec tego, że chór wystąpić ma z całym szeregiem nowych pieśni, wszyscy członkowie chóru muszą przychodzić stale i punktualnie na próby

— KATOWICE! Dr. Wolfgang Weisk, znany przywódca rewizjonistyczny, przemawia we czwartek, 17 bm. o g. 8.30 wiecz. w Sali Śląskiej (Reichshalle. ul. Sokołska) nt. „Żydostwo a Islam”.

—o—

DYWANY, CERATY, LINOLEUM  
A. NUSSBAUM, DIETLA 45.

—o—

— W TEATRZE ŻYDOWSKIM W KRAKOWIE dzisiaj we wtorek o g. 8:45 wiecz. uroczyste przedstawienie doskonałej operetki „Dos chazend!” (z Malwiną Rappel), na które Stow. Solidarność Bnei Brith zaprasza wszystkich swoich członków z rodzinami.

# Z GIEŁD

## GIEŁDA KRAKOWSKA

Kraków, 14. 3. 1932. Akcje w zastoju. Dolar bez zmiany.

Akcje bankowe: Bank Polski 86—87.

Papiery procentowe: 4-proc. prem. Poż. inwestycyjna 96.

Zebrań giełdowe zaznaczyło tendencję na ogół utrzymaną. Zainteresowanie w dalszym ciągu niewielkie. Ruch słaby. Do notowania z papierów oficjalnie kotowanych doszło Bankiem Polski i 4-proc. Prem. Poż. inwestycyjną po kursach ustalonych przy nastroju lekko mocniejszym. Zienleniewski w poszukiwaniu po kursie 7.50 bez transakcyj. Obroty niewielkie.

Na pogiełdzu silniej poszukiwano 3-proc. Pożyczkę Budowlaną w placentalu 33 mocniej przy większych obrotach. Z innych robiono 4-proc. Prem. Pożyczkę dolarową 43.50 zwykło.

Waluty i dewizy oficjalnie bez notowania.

Na rynku walutowym w obrotach prywatnych i międzybankowych nastroj dla dolara gotówkowego lekko mocniejszy. Zapotrzebowanie silniejsze przy naogół dostatecznej ilości materiału. W Krakowie dolar gotówkowy 8.89—8.91, ceki bankowo 8.92—8.92. Kursa orientacyjne: Funt szterling 32.25—32.75. Frank szwajcarski 173—173.50. Marka niemiecka wyplata 211—212.50, gotówka 205—208.

## GIEŁDA WARSZAWSKA

Warszawa, 14. 3. PAT. Akcje: Bank Polski 85.50, 85.75, Starachowice 725. Pożyczki: 3-proc. budowlana 39. 39.75, 39.50, 4-proc. inwestycyjna 94.75, 95.25, ta sama seryjna 101, 6-proc. dolarowa 48.75, 50, 49.25, 7-proc. stabilizacyjna 57.75, 58.50, Listy zast. BGK. bez zmiany.

Waluty: Dolar 8.90, 8.92, 8.88. Dewizy: Londyn (32.25, 32.45) 32.55, 32.25. Nowy Jork 8.917, 8.937, 8.897, telegr. 8.922, 8.942, 8.902, Paryż 35.12, 35.21, 35.03, Praga (26.41, 26.40), 26.47, 26.35, Szwajcaria 172.80, 173.13, 172.47, Berlin pryw. 211.95.

## GIEŁDA POZNAŃSKA

Poznańska giełda zbożowa z dnia 14. 3. 1932. Ceny orientacyjne: żyto 24.50—21.75, pszenica 24.50—25, jęczmień 64—66 kg. 20.50—21.50, owies 20.25—20.75. Reszta bez zmiany i sposobienie stałe.

## GIEŁDA WIEDENSKA

Wiedeń, 14. 3. PAT. Waluty i dewizy: Berlin 168.90—169.90, Budapeszt 124.295, Londyn 25.75—25.95, Nowy Jork 709.20—713.20, Paryż 27.98—28.13, Praga 21.01 i pół do 21.13 i pół, Warszawa 79.51—79.99, Zurych 137.70—138.50, Amerykańskie 707.75—713.75, Niemieckie 168.90—169.60, Angielskie 25.58—25.82, Włoskie 36.96—37.24, Polskie 79.35—79.95, Rumuńskie 4.24—4.28, Szwajcarskie 137.20—138.40.

Papiery wartościowe: Browary lwowskie 27 jedna czw. Galicja 1.36, Alpy 12.60.

## GIEŁDA ZURYCHSKA

Zurych, 14. 3. PAT. Paryż 20.31, Londyn 18.55, Nowy Jork 5.15 i trzy czw., Belgja 72.10, Włochy 2670, Berlin 122.50, Praga 15.26, Warszawa 57.80, Bukareszt 3.07.

—o—

## Przywóz towarów reglamentowanych z kontyngentów II. kwartału

Podania o udzielenie zezwoleń na przywóz z zagranicy towarów, odnośnie których istnieją zakazy przywozu do Polski, winny być złożone przez zainteresowane firmy, pragnące uzyskać przydziały na przywóz tych towarów z kontyngentów na miesiąc marzec i kwiecień br. najpóźniej do dnia 31 marca br. w biurach Izby przemysłowo-handlowych. Odnośnie podania należy składać na przepisowych formularzach, które otrzymać można w Izbie Firmy składające powyższe podania winne dołączyć do takowych o ile tego dotychczas nie uczyniły, uwierzytelnione odpisy posiadanych świadectw przemysłowych. Uwierzytelnienie może być przez Izbę uskutecznione po przedłożeniu oryginału świadectwa przemysłowego. Podania kładane oddzielnie na każdy towar, podlegający brzoj pozycji taryfy celnej oraz na każdy kraj pochodzenia muszą być zaopatrzone w znaczek stemplowy 3 zł. wszelkie zaś załączniki (dopisy świadectw przem. proformafaktury itp.) w znaczek stemplowy po 0.50 zł. Obowiązek jednak załączenia proformafaktury istnieje tylko w odniesieniu do podań o przywóz towarów z Austrii i Czechosłowacji.

# Dookoła samobójstwa Kreugera

Paryż, 14. 3. PAT. Bezpośredniej przyczyny samobójstwa Kreugera jego francuscy współpracownicy doszukują się w wiadomościach telegraficznych, jakie otrzymał on w ciągu piątku. Na giełdzie sztokholmskiej dała się zauważyć w piątek wielka panika i wielki spadek akcji przedsiębiorstw, pozostających pod kontrolą Kreugera. Dziennik „Afton Bladet“ telefontował w piątek do swego paryskiego korespondenta, aby postarał się o wywiad z Kreugerem, lecz ten nie przyjmował nigdy dziennikarzy. Dziennikarz ów odwiedził więc osobistego sekretarza Kreugera, prosząc go o doniesienie swemu szefowi o celach jego wizyty Istotnie Kreuger — dowiedziawszy się o żywym zaniepokojeniu w Szwecji — stracił panowanie nad sobą i nie mogąc znieść zadanego mu przez własną ojczyznę ciosu, popełnił samobójstwo.

## Nieemożność ściągnięcia pożyczki z Niemiec — przyczyną samobójstwa?

Paryż, 14. 3. PAT. Prasa paryska w związku z samobójstwem Ivara Kreugera podkreśla, iż jednym z najważniejszych powodów kryzysu, przeżywanego ostatnio przez koncern Kreugera była nieemożność ściągnięcia sumy 525 milionów marek, jakie Niemcy miały zapłacić koncernowi w dniu 1 października r. ub. Znana jest powszechnie wybitna rola, jaką zmarły odgrywał w niemieckich sprawach finansowych. Podpisawszy transzę 56 milionów marek na pożyczkę Younga, Kreuger udzielił jeszcze w roku 1929 Niemcom pożyczki w wysokości 125 milionów dolarów, co pozwoliło Rzeszy przeprowadzić sanację jej waluty. Gdyby istniała pewność, że Niemcy zapłacą, to należy przypuszczać, że Kreuger uzyskałby nowe kredyty w Ameryce i nie doszłoby do samobójstwa.

## Kreuger przespekulował się

Londyn, 14. 3. PAT. Cała prasa londyńska obszernie rozpisuje się dziś o samobójstwie Kreugera podkreślając jego wielki geniusz finansowy, ale jednocześnie czyniąc uwagę, że Kreuger przespekulował się. Pisma zaznaczają, że gdyby niespodziewana śmierć Kreugera nastąpiła rok temu, to wówczas byłoby nastąpiło jeszcze większe zamieszanie i konsekwencje dalej idące, niż obecnie. Prasa podkreśla, że Kreuger miał możliwość uzyskania w Ameryce ka-

pitalów, ale stawiano mu przytem jako warunek wyrzeczenie się autokratycznej kontroli nad operacjami finansowymi i poddaniu ich kolektywnej kontroli kredytorów. Kreuger nie był w stanie przeżyć tego żądania. Dzienniki wspominają, że przed rokiem Kreuger wystąpił z projektem stworzenia giełdy międzynarodowej. Projekt ten opracował Kreuger z pewną angielską grupą finansową, która go popierała, lecz Bank Wypląt Międzynarodowych temu się sprzeciwił.

## Moratorium dla koncernu Kreugera

Sztokholm, 14. 3. PAT. W pierwszej izbie Riksdagu zabrał głos w sprawie pełnomocnictwa minister finansów, w drugiej sam premier. Obaj zapewniali parlament, że żądane przez rząd pełnomocnictwa będą wykorzystane z rozwagą i jedynie wówczas, gdy nie tylko interes prywatny, lecz również interes narodowy stanowić będzie dostateczną podstawę do wydania odpowiednich zarządzeń. Po uchwale parlamentu odbyło się posiedzenie rady ministrów pod przewodnictwem księcia następcy tronu, na którym postanowiono ogłosić ustawę. Z kolei przedstawiono rządowi pismo, w którym koncern Kreugera i Tolla prosi o przyznanie mu moratorium do końca marca dla spłaty jego długów, jak również długów trzech małych towarzystw, związanych z koncernem, wreszcie długów spadkobierców Inż. Kreugera i jego 4 współpracowników. Zarząd koncernu zaznacza w swoim piśmie, że celem moratorium jest zapewnienie dyrektorom koncernu niezbędnego czasu i spokoju na zbadanie zobowiązań koncernu. Rząd postanowił przychylić się do prośby koncernu.

Zurych 14. 3. (K) Zarząd giełdy zurychskiej postanowił nie notować dziś papierów koncernu Kreugera. Podobne zarządzenie wydał także zarząd giełdy bazylejskiej. (Zob. artykuł o Kreugerze na str. 7-mej).

## Nagły zgon dyrektora koncernu Kreugera

Berlin 14. 3. (Sch) „Lokal Anzeiger“ donosi z Sztokholmu, że na wieść o samobójstwie Kreugera zmarł tam wczoraj na udar serca jeden z dyrektorów koncernu Breugera, Ferrander.

# Sprzeczne wieści z frontu szanghajskiego

Londyn 14. 3. (L) Donoszą z Tokio, że część armii japońskiej została z Szanghaju odwołana. Pozostanie tam jeszcze okragło 35 tysięcy żołnierzy japońskich.

Moskwa 14. 3. PAT. Korespondenci sowieccy opierając się na źródłach chińskich, podają, że ostatnio przybyło do Szanghaju 15 wielkich transportów japońskich z nowymi posiłkami. Posiłki te składają się z 8-mej dywizji i kilku brygad. Źródła japońskie wskazują natomiast na ściąganie pod Szanghajem wojsk chińskich. W ciągu ostatnich dni w okolicy Hang-Czou

przybyć miała 9-ta dywizja wojsk naukińskich.

Moskwa 14. 3. PAT. Według pobieżnych obliczeń chińskiego urzędu statystycznego w czasie walk w Szanghaju zniszczonych zostało 589 sklepów, 584 mieszkań, 59 fabryk i 204 różnych budynków. Ogólna suma strat wynosić ma 1 i pół miljaru dolarów.

Paryż 14. 3. (B) Dziś przyjechała z Japonji do Szanghaju komisja ankietowa Ligi Narodów, która ma zbadać na miejscu przyczynę zatargu chińsko-japońskiego.

## Katastrofa podczas wyścigu samochodowego 4 osoby zabite

Montevideo, 14. 3. PAT. W czasie międzynarodowego wyścigu samochodowego samochód zawodnika argentyńskiego Bossoli wjechał w tłum, zabijając 4 osoby i raniąc wiele innych.

## Pogoda w Egipcie

Heluan 14. 3. PAT. W Heluanie, gdzie zamieszkał marszałek Piłsudski, temperatura wała się ostatnio od 20 st. maksimum do 10 st. C. minimum. Pogoda piękna, słoneczna i sucha.

Wiedeń, 14. 3. PAT. Były kanclerz dr. Seipel wy-

## REPERTUAR KINOTEATRÓW

APOLLO: „Ronny“ (Kate Nagi i Marc Danter).

ADRIA: „Harold trzymaj się!“ (Harold Lloyd).

BAGATELA: „Raj ukradziony“ (Nancy Carroll).

DOM ŻOŁNIERZA POLSKIEGO: „Studentka chemji“ (Olga Czechowa, Igo Sym).

SŁONCE: „Parada miłości“ (Maurice Chevalier).

SZTUKA: „Góry w płomieniach“ (Louis Treaker).

UCIECHA: „Wolne dusze“

WANDA: „Jego maleńka“.

jechał wczoraj do Triestu, skąd okrętem „Dalmacja“ udać się ma w dalszą drogę. Ks. Seipel spędzi święta wielkanocne w Jeruzolimie, a w drodze powrotnej odwiedzi Egipt.

## Bekony i — teatr

Posiedzenie Tymczasowej Rady m. Krakowa

Wczorajsze posiedzenie Tymczasowej Rady miejskiej stało w pierwszej części wyłącznie pod znakiem wydzierżawienia budującej się dopiero bekoniami miejskiej, w części drugiej — wyłącznie pod znakiem teatru. Posiedzenie do tego podziału w pierwszej części posiedzenia przeważała na galerji masarzy i rzeźnicy, w drugiej części — artyści i artystki sceny miejskiej, jako najbardziej zainteresowani obradami.

Bekoniarni uchwalono narazie nie wydzierżawiać, w dyskusji bowiem szereg mówców podniósł pewne wątpliwości natury prawnej w przedłożonym projekcie umowy dzierżawnej. Sprawa powędrowała z powrotem do sekcji.

Największe zainteresowanie skupiło się oczywiście dokoła sprawy teatru. Znakomity referat o party na głębokiej i bardzo gruntownej znajomości spraw teatralnych, wygłosił r. prez. dr. Flach, który zobrazował działalność teatru miejskiego w dziejnie artystycznej. Natomiast młody literat i radca miejski p. Kudliński złożył sprawozdanie z finansowej gospodarki teatru, przytaczając mnóstwo cyfr i obliczeń. (A więc literaci umieją też obracać cyframi).

W końcu przedłożył radca prof. Gwiazdomorski projekt nowego regulaminu teatralnego, wprowadzającego znaczne zmiany w dotychczasowym ustroju teatru. Odtąd teatr stanowić będzie zupełnie samodzielny i odrębną instytucję, otaczaną jedynie dość luźną opieką gminy. Dotacja roczna na teatr wynosić ma odtąd 84.000 zł. zamiast dotychczasowych 300.000. Nadwątłone finanse miejskie odetchną z ulgą po tej zmianie, ale czy znajdzie się dzierżawca na tych warunkach — oto pytanie. Place aktorów zależeć będą od — frekwencji.

W chwili gdy numer oddajemy do druku, obrady trwają jeszcze.

Całą masę punktów porządku dziennego przebieczono en bloc. Wyjątek stanowiła tylko drobna zresztą sprawa jakiejś tam fundacji na wychowanie fizyczne młodzieży dzielnicy podgórskiej. Dlaczego i ten punkt nie został uchwalony bez dyskusji, wśród tylu innych? Bo nie podobało się jednemu z panów radców, że przepis fundacji obejmie młodzież bez różnicy wyznania i narodowości. Pan radca chciał koniecznie, żeby korzystała z fundacji tylko młodzież polska. Dlatego żądał by sprawa poszła raz jeszcze do komisji. I sto rak podniosło się, gdy wniosek ten poddany został pod głosowanie. Drobnutki facyk, lecz ileż on mówi!

**KONTYNGENTOWANIE IMPORTU BEKONÓW DO ANGLJI.** Nasz eksport produktów hodowlanych do Anglii, musi się liczyć z wprowadzeniem systemu kontyngentowania importu pewnych artykułów. Odnosiłoby się to głównie do bekoni. Pod tym względem otrzymane wiadomości są jeszcze nieściśle, a nawet sprzeczne. Z wiadomości prasy angielskiej należy wnioskować, że kontyngenty na import bekoni mają być wprowadzone dopiero od 1 stycznia 1933 r., w którym to czasie Anglja spodziewa się podnieść wydatnie swą własną produkcję trzody, a temsamem bekoni. Z drugiej strony dochodzą wiadomości, że kontyngentowanie ma nastąpić już wcześniej.

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO.

### „Raj opryszków“

Farsa w 3 aktach Aleksandra Engla i Juljusza Horsta

Przeczytałem w tych dniach „Karję Nikodema Dyzmy“ powieść znanego dziennikarza warszawskiego p. Tadeusza Dołęgi-Mostowicza. Bohater tej powieści, zredukowany niższy urzędnik pocztowy, dostaje się, korzystając ze znalezionej zaproszenia, na raut premiera ministrów, tam potracą jakąś grubą rybę, czem zyskuje sobie względy przeciwników politycznych tego potrąconego dostojnika i dzięki temu staje się mężem opatrnościowym, świetną robiąc karję. Ta powieść jest właściwie farsą polityczną i napewno doczeka się jakiejś przeróbki scenicznej lub też filmowej.

Taką samą farsą, zawierającą znamiona satyry, jest też i „Raj opryszków“, znanej spółki autorów Engla i Horsta. W dzień ślubu córki dyrektora więzienia ucieka z więzienia pięcioro więźni — i to w momencie, kiedy na inspekcję przybywa nowo zamianowany prezes sądu. Uciekinierów zastępują członkowie rodziny. Wywiązuje się cały szereg komicznych qui pro quo. A gdy dyrektor chce wreszcie prezesowi sądu powiedzieć prawdę, nie chce tej prawdy usłyszeć prezes, bo przełożonemu nigdy się prawdy nie mówi.

Jest to więc, jak widzimy, „bujda“, ale dobrze

## Sejm przyjął ustawę o pełnomocnictwach

Warszawa, 14. 3. (Sin) W dalszym ciągu dzisiejszego posiedzenia Sejmu w dyskusji nad projektem ustawy o pełnomocnictwach przemawiał poseł Zaremba (PPS) oświadczając m. in. że przeszłość rządu nie jest hipoteką, na którą można spokojnie podpisać ten weksel o pełnomocnictwach in bianco. Dziś mamy do czynienia z wydaniem weksla bankrutowi, a bankrutowi weksel może wydać tylko bankrut. Toteż weksel ten podpiszecie wy panowie z BB, a nie my.

Poseł Rostenreich (Kolo Żydowskie) wypowiada się również przeciw pełnomocnictwom, wywodzą m. in.: Nasze życie gospodarcze zostało zbiurokratyzowane, przyczem dziwną jest rzeczą, że biurokracja, która powinna być konserwatywna, u nas przejmuje różne hasła, różne „izmy“. Każdy laik może u nas zajmować się sprawami gospodarczymi, każdy wyższy urzędnik próbuje zbawiać swemi pomysłami gospodarczymi. Zachodzi obawa, że rząd chce zdobyć decydujący wpływ na banki drogą bezpośredniego zaangażowania się państwa za zobowiązania bankowości. Mówi się o pełnomocnictwach w zakresie uzdrowienia funduszy samorządowych. Faktem jest, że dostawy samorządów upadają z powodu niewypłacalności samorządów, że pretensje do samorządów sprzedawane są o 20 procent poniżej wartości. Nielepiej przedstawia się sprawa z dostawami rządowymi. To są rzeczy, które do-

magają się uregulowania. W końcu mowa o omawia zagadnienia podstawowe i polityki Banku Gospodarstwa Krajowego.

Poseł Kuliewicz, secesjonista ze Stronnictwa Lurjowego składa w imieniu kilku b. członków tego stronnictwa oświadczenie, w którym broni polityki rządu.

Poseł Stroński oświadcza m. in.: Jesteśmy krajem zacofanym. W Niemczech odbyły się wczoraj wybory, przy których Hindenburgowi brakło zaledwie 150 tysięcy głosów, a więc niespełna 1 proc. uzyskanych głosów, do osiągnięcia większości. Głosów brakujących nikt mu nie dosypał. Natomiast u nas wystarczy uzyskać 1 proc. wszystkich głosów, aby zdobyć większość parlamentu (Wrzawa na ławach BB, okrzyki: To wstyd, hańba tak mówi) Posł Stroński: Wstyd jest robić nadużycia wyborcze, a nie mówić o tem.

Przed głosowaniem lewica i prawica opuściły salę. Zostaje tylko BB i mniejszości narodowe. Ustawę o pełnomocnictwach przyjęto głosami BB. Następne posiedzenie Sejmu w piątek 18 bm.

### Zakaz zgromadzeń w Warszawie

Warszawa, 14. 3. PAT. Komisarz rządu na m. stoł. Warszawę zabronił urządzania w dniu 16 marca br. jakichkolwiek zgromadzeń oraz wieców publicznych lub zamkniętych.

### Nowy typ wagonu motorowego



W Filadelfji uruchomiono ostatnio nowy typ wagonów motorowych, które posiadają szereg ulepszeń. Zbudowane są one z nierdzewiejącej stali i poruszają się na kołach gumowych. Posiadają motory benzynowe, mogą jednak być poruszane również prądem elektrycznym. Koszty napędowe są bardzo niskie, gdyż wynoszą 75 groszy za km.

zrobiona, bo satyra społeczno-polityczna nie zabija farsy. Swego czasu „Raj opryszków“ był we Wiedniu przebojem sezonu, a znany komik Moser w roli dyrektora więzienia kilkakrotnie razy bawił publiczność wiedeńską. U nas farsę tę wyreżyserował p. Karbowski, nadając jej właściwe tempo. Znakomite pole do popisu mieli p. Leliwa jako dyrektor więzienia i p. Fabisiak jako podstarżały lowelaz i prezes sądu w jednej osobie. Z reszty zespołu wymienić należy p. Zaleską jako żonę dyrektora, p. Ludwiżankę jako córkę dyrektora, pp. Kostecką i Nowakowską jako aresztantki oraz pp. Turkiewskiego jako dozorcę więzienną, p. Burkatowicza jako króla włamywaczy, p. Hierowskiego jako prokuratora.

Zamknąć możemy sprawozdanie stwierdzając, że publiczność doskonale się bawiła.

M. K.

—o—

Z „BAGATELI“

### Igo Sym w Krakowie

Ileć przyjeżdża do nas z Warszawy grupa artystów stołecznych, wiemy z góry, czego mamy się spodziewać. Jako „wabik“ całej imprezy figuruje jakaś gwiazda, resztę zaś programu wypełniają albo „szmoncesy“ żydowskie, albo monolog pijaka, oraz tanga i kulejąca zwykle część choreograficzna.

I tym razem szablonowi stało się zadość. „Wabikiem“ był Igo Sym, który ściągnął też mnóstwo publiczności przeważnie pić, nazwanej prawem kadeka „piękną“; „szmoncesów“ żydowskich tym razem wprawdzie nie było, ale był monolog pijaka, wypowiedziany przez p. Orwida, były tanga odśpiewane przez p. Nowicką i rzekoma choreografia zademonstrowana nam przez p. Nowicką i p. Wojcieszkę.

Sam Igo Sym sympatycznie się przedstawia i nie sprawia zawodu swym wielbicielkom. Trudno sobie wyrobić zdanie o aktorskich walorach p. Syma, ponieważ dobrał sobie program niefortunny, tj. znany nam tu w Krakowie z występów Leona Fuksa, Rywalizacja z mistrzem groteski nie wypadła na korzyść znanego artysty filmowego, ale, jak już powiedziałem, na podstawie tych kilku piosenek nie można sobie wyrobić zdania o p. Symie, jako artyście dramatycznym. Zdaje mi się — podaję to jednak w formie bardzo ostrożnej — że p. Sym jest lepszym artystą filmowym niż śpiewakiem kabareto wym.

P. Nowicką poznaliśmy z ostatnich występów Fuksa, w których zwróciła głównie uwagę interpretacją piosenek ludowych. Niestety tym razem tych piosenek nam wcale nie dała.

P. Orwid jest artystą wcale solidnym, niesłabym repertuar, w którym wystąpił nie odpowiadał poziomowi artystycznemu.

(—s)

